

SÖKAREN

NR 6

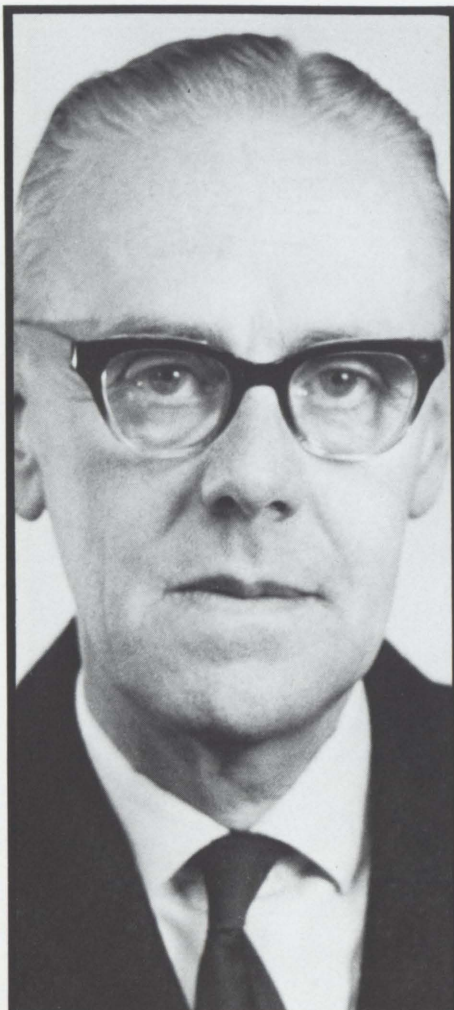
1983 ÅRGÅNG 20

PRIS 12:00 inkl. moms

Jesus – en ideal för vår tid?

Ny religion i Storkyrkan?

*Fil lic
Gustaf Lundgren
menar att
pastor primarius
Ludvig Jönsson
inte står för en
modern variant av
kristen tro
utan snarare har
grundat en helt ny
religion.*

Gustaf Lundgren, broder!

Tack för Din lilla bok mot Ludvig Jönsson, *Den nya religionen* (Norma)! Du hade alldeles rätt i Din förmodan att jag inte skulle gilla den. Men den har gett mig en ny och annorlunda bild av Jönsson, en överraskande bild. Jag vet inte hur väl Du återger hans åsikter, men jag får en stark sympati för honom i Din beskrivning. Du har ingen förståelse för hans religiösa tänkande – Du menar: detta är inte kristendom, det är en ny religion! – och därför har Du skrivit Din mot-Jönsson-bok. I stället för om "Gud" talar Ludvig Jönsson ibland om "det vi kallar Gud", och det finner Du alldeles förskräckligt. Jag däremot tycker det är rimligt. Vi kan ju inte tala om Gud på något annat sätt än som föreställningar vi själva har. Gud finns inom människan som just *det vi kallar Gud* – detta vet vi. Om det dessutom finns en motsvarighet utom oss till "Gud" – det vet vi inte.

Den bild Du tecknar av Ludvig Jönsson är, som jag uppfattar det, bilden av en teolog och prästman med en för forkunnare ovanlig vidsyn och ett nytänkande bort från gamla, naiva föreställningar med rötter i antikens världsbild i ett närmande till en mer realistisk religiös livstolkning och till vår tillvaros kärna.

Enligt min mening är en stor del av det traditionella religiösa tänkandet, som länge levt skyddat och privilegierat i vårt samhälle, på väg ut. Traditionell religion står inför en nedmontering eller också en omvandling. I detta läge, när religionen är i kris, är ett religiöst nytänkande av stort intresse.

Religiösa föreställningar är ju människors sätt att beskriva verkligheten i religiösa termer. Det finns många sätt. Men om Gud, det borde Du erkänna, G.L., vet vi ingenting – lika litet som om något annat utomvärldsligt. Vi är inte utrustade med facit. Frågorna har vi, uppslagen till lösningar har vi, förslagen till synsätt har vi. Men verklig insyn i de yttersta tingen, det har vi inte. Detta är den agnostiska ståndpunkten, och den är min.

Jag är väldigt främmande för

mycket av det Du skriver i mot-Jönsson-boken. Ludvig Jönsson har i Storkyrkan två gånger anordnat mäsor för homosexuella. Du beskriver forkunnelsen: "Allt är försonat, och du får vara den du är! Detta är evangelium." Vi är "befriade till att ge oss åt varandra sådana vi är och ta emot varandra sådana vi är." Jag tycker detta är fint och vittnar, förutom om en betydande självständighet, om en sann förståelse av kärleksbudet. För många kan det säkerligen vara en lättnad att få höra att det inte är ett oförlåtligt fel i Guds ögon att vara homosexuell. Men Du saknar förståelse och markerar Ditt ogillande bland annat med en slutsats vars logik inte torde vara av denna världen: "Meningen är tydligen att göra Storkyrkan till homosexualitetens rikshelgedom i Sverige." Nej, meningen har varit att agera i enlighet med den kärlekens idé som Jesus var en förspråkare för.

Du förnimmar inte djupet av Ludvig Jönssons religiösa etik – lika litet som Du uppfattar den andliga kvaliteten hos stora delar av nyandligheten, vilken Du ser som "villovägar", "falska profeter" och "plattityder". Med gillande citerar du Gyllenstens uttalande för kristendomen (en religionsform som han inte bekänner sig till) och mot nyandligheten (religionsformer som han inte intresserar sig för).

G.L., Du skriver till mig att bokens ämne är "av den art att det passar utmärkt för en större debatt i Söka-ren". Ja, gärna debatt. Jag återger i detta nummer – med Din vänliga tillåtelse – de tre första kapitlen av Din bok. Vi får se, om någon eller några frestas att sända synpunkter till redaktionen.

Till sist vill jag nämna för läsarna några ord som Du sa vid vårt telefonsamtal: – Naturligtvis får Ludvig Jönsson ha vilken uppfattning han vill; vi har ju religionsfrihet – men han bör inte förkunna den från en predikstol inom Svenska Kyrkan, utan i stället bilda en egen församling.

Din vän
SM

En decembervecka 1975 fick svenska folket lyssna till morgonböner i radio av mera ovanligt slag. Det var pastorsadjunkten i Storkyrkoförsamlingen Ludvig Jönsson som satt vid mikrofonen. Egentligen passade ord som "morgonandakt" eller "morgonbön" sällsynt illa som benämning på vad han hade att säga. Det var snarare en rad patetiskt framförda kommunikéer om *en helt ny religion* som kom chockerade lyssnare till del.

Vi lever nu, sade pastor Jönsson, i en "efterkristen", ja "efterreligiös" värld, och frågan är var vi i denna värld skall finna "det som vi kallar Gud". Han finns i varje fall inte "däruppe", som de fromma hittills föreställt sig. Särskilt under fredagens "andakt" vände sig Jönsson med kraft mot all slags transcendens dvs övervärldslighet i religionen. Begrepp som "bön", "uppståndelse" osv är ett sätt att leva här och nu på denna jorden och inte alls något som har med "en annan värld" att göra. Att världen blivit "efterkristen" var ingenting att klaga över, ty just i denna värld skulle det gå bäst att "förverkliga det som vi kallar Gud", t ex gemenskap mellan människor i arbetet, revolutionär frihetskamp etc.

På mitt nattduksbord hade jag en liten bok med titeln Världsreligionernas kärnord, en serie radioföredrag om de stora religionerna av sex svenska fackmän, utgiven av dåvarande Radiotjänst 1944. På begäran från universitetshåll utgavs antologin i ny upplaga 1957 av Svenska Bokförlaget, och i samband härmed sade mig bokens redaktör, religionshistorikern Ernst Arbman, indolog med internationellt anseende, att det såvitt han visste inte fanns något motstycke i något annat land till denna samtidigt populära och gedigna framställning. Arbman försåg den nya upplagan med ett förord som slutar med orden: "Till sist ett påpekande värt att hållas i minnet av varje nutidsmänniska, som går att ta befattning med dessa frågor. Man kan utan överdrift påstå, att religionen eller den högst reellt uppfattade osynliga värld den representerar... för tron i alla tider och hos alla folk utgjort en icke mindre väsentlig del av verkligheten än den mera gripbara eller för erfarenheten omedelbart givna sinnevärld, i vilken vi har vår dagliga tillvaro".

Andaktsförrättaren i radio kastade

nu de troende i ansiktet att den osynliga transcendent värld, som för dem var lika reell och väsentlig som deras vardagstillvaro, i själva verket var en illusion som nu fått ge vika för den "efterreligiösa" epokens nya, mer verklighetsbetonade, horisontella evangelium.

"In i verkligheten", så lydde Jönssons paroll; religionen skulle ta sig uttryck i handling "här och nu". Det lät bestickande. Men programmet skulle väl att märka realiseras på bekostnad av vad som "i alla tider och hos alla folk" varit trons bärande

fundament, nämligen anknytningen till den osynliga, suprahumana verkligheten. Därmed skar Jönsson av religionens livsnerv.

Sista dagen fann sig Jönsson föranlåten att försäkra att det för all del inte varit meningen att beröva någon hans tro – en rätt ovanlig förklaring av en präst som håller morgonbön – men underligt vore om inte en och annan lyssnare denna lördagsmorgon tänkte för sig själv: här går gränsen mellan mig och dig. Självt hade Jönsson bränt sina skepp.

Ett teologiskt manifest

Knappt ett år efter dessa uppseendeväckande morgonböner, i november 1976, utkom Ludvig Jönssons bok Pilgrim i välfärden med undertiteln Världsliga betraktelser om andliga ting – eller tvärtom.

Boken saknar inte förtjänster. Jönsson vet mycket om det moderna samhället och dess krishärdar, han är i flera hänseenden en vaken kulturkritiker. Under rubriken Några helt vanliga människor berättar han med inlevelse och medkänsla om några människor vilkas akuta livsproblem han fått inblick i. Kanske har en novellist gått förlorad i Ludvig Jönsson – eller kanske ännu inte gått förlorad?

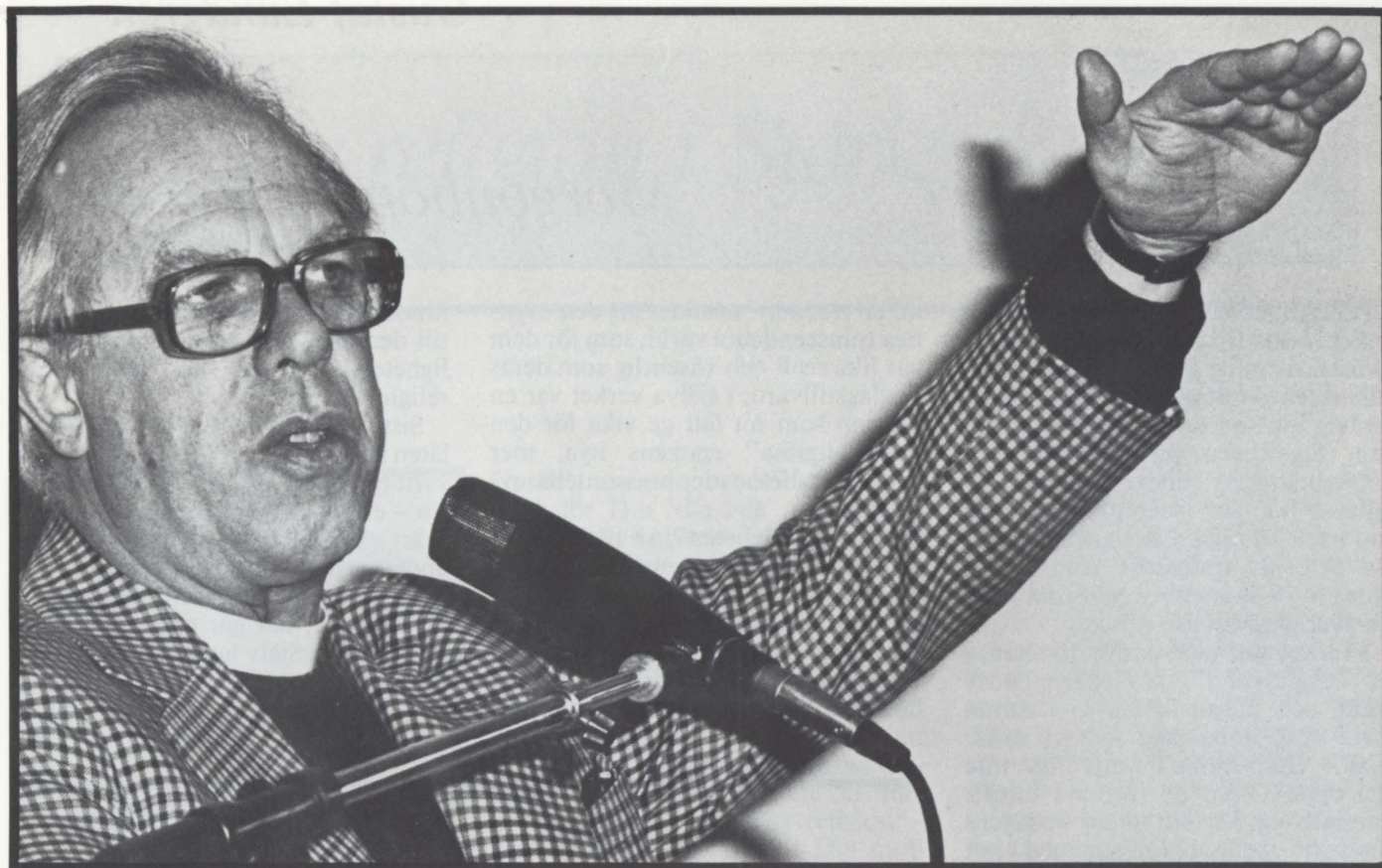
Författarens huvudambition är emellertid att framlägga ett teologiskt manifest, en teoretisk motivering av de teser han spikade i december året innan.

Det är i sanning en avvikande teologi man här stiftar bekantskap med, frågetecknen i marginalen hopar sig. Vad skall man t ex säga om Jönssons tankar om gudstrons uppkomst? Så här tänker han sig saken: "När smärtan och nöden, våldet och orättfärdigheten triumferade i deras värld, lärde människorna sig av religionen att drömma om en annan värld för att kunna vända sig bort från det som var vårt ansvar att gripa in i". Tron på

Gud och "den andra världen" framställs som människans flykt från de uppgifter hon ställs inför i "det enda liv som är hennes".

Från sina plikter på jorden flydde människan till Gud "däruppe" i rymden, till "en gestalt utöver detta som vi går och står i, en gestalt som har all makt och som man kan tro på någonsans i rymden". Men för den moderna, frigjorda, fullvuxna och "myndiga" människan har denna figur – "satelliten" är en av Jönssons många ironiska benämningar på honom – blivit "en alltmer inaktuell storhet". Jönsson fastslår att "den som är ärlig i sitt sökande måste bryta upp från det gamla innehåll, ordet Gud täcker för honom inte den verklighet han är ute och söker", det har blivit "oanvändbart", bl a därför att det "är bemängt med associationer som hör till det förgångna". Därför vore det bäst om detta ord kunde uteslutas ur vårt ordförråd: om kyrkan "under ett par eller några årtionden vågade avstå från att använda ordet Gud och de andra traditionella symbolerna", så skulle det, tror Ludvig Jönsson, "bereda marken för en total nyupptäckt av den gudomliga verkligheten".

Vad får vi då i stället för Gud? Vi får den jönssonska horisontalismen. Det heliga har "stigit ner från molnens och

Ludvig Jönsson. Foto Per Sellmann

vintergatornas höjder", det har skett en omställning av hela vår moraliska och religiösa uppfattning till "samlevnad i horisontalitet". Det heliga finns inte längre "däruppe", beskedet kommer inte längre från toppen, vi är hänvisade, "eller kanske rättare har hänvisat oss själva, till att finna det som är förpliktande *mellan oss*".

Hur mycken högmodig subjektivism ligger inte i detta att vi har "hänvisat oss själva" till att leva horisontellt, utan illusionär "överbyggnad"?

Naturligtvis finns det en sådan flyktreligion som Jönsson talar om, kanske är den vanlig. Men är det en beskrivning på den kristna tron? Har inte några av historiens mest handlingskraftiga människor haft sin förankring i den av pastor Jönsson förhånade "andra världen" och därifrån hämtat inspiration till sin verksamhet på det horisontella planet?

I stället för att tänka på Gud skall vi enligt Jönsson ta itu med "människan i hennes livsfrågor med alla dess dimensioner". Som om den genuina kristendomen inte gjort just detta!

Det är på de 18 sista sidorna i Pilgrim i välfärden som Jönsson mest ohämmat ger sig hän åt subjektivistiskt tyckande om religionen. Det ryktades i Stockholm att Bonniers förlag helst ville slippa att trycka dessa sidor. Det stora förlaget kan knappast miss-tänkas för bigotteri, och om ryktet talade sant, kan skälet för tveksamheten knappast ha varit något annat än de nämnda sidornas högst diskutabla

karaktär.

I pressen fick Pilgrim i välfärden ett relativt gott mottagande. En väl avvägd recension undertecknad Bert Gunnemo var införd i Helsingborgs Dagblad den 6 april 1977. Författaren betecknade Jönsson som "en skicklig psykolog och socionom" men framhöll att han använder sin kunskap om kyrkan nästan enbart till kritik. "Ibland frågar man sig osökt hur det går att klara spänningen mellan att vara präst och professionell åklagare visavi kyrkans teologi och institutioner". Bokens sista del, som Jönsson själv torde betrakta som traktatens tyngdpunkt, finner Gunnemo på goda grunder "ludvigskt luddig", och han slutar med att konstatera att Jönsson "tycks helt förbise och förbigå den kristna dimensionen. Evighetsvisionen, förlåtelseperspektivet, försoningens möjlighet och verklighet saknas".

I predikoform har Jönsson framställt sin åskådning i den Postilla som utkom hösten 1979 och omfattar 65 predikningar över texter från Advent till Domsöndagen. Också denna bok fick ett övervägande positivt mottagande, även om det inte saknades reservationer. Av stort intresse är Gustaf Wingrens recension i Sydsvenska Dagbladet den 10 december 1979. Han påtalar Jönssons starka benägenhet för "kristänkande". Från vilken text Jönsson än utgår, så hamnar han "efter ett par minuter alltid i åhörarnas kriser". Visar han någon

väg ut ur krisen, har han någon verklig läkedom att ge de sargade själarna? Efter att ha läst hela postillan, säger Wingren, "funderar jag fortfarande över vad den säregna läkedomens består av. Säkert är bara att den i regel finns där." Riktigt helhjärtat är knappast detta beröm. Oförbehållsamt är däremot det erkännande Wingren ger Jönsson för hans omsorg om de svaga, de sjuka, de på ett eller annat sätt misslyckade.

Vad Jönssons talekonst beträffar känner sig Wingren i likhet med en del andra skribenter ibland uppfordrad till kritik, och han vill inte hävda att våra präster bör läsa Ludvig Jönsson inntill, rakt upp och ner. Den lundske anmälares slutomdöme blir dock att "det som man har lust att sätta frågetecken för inte är det viktiga i (denna) postilla. Det viktiga är vad som finns att hämta i den."

Men det måste nog sägas att denne predikant till sist lämnar sina åhörare i sticket. "Jag vill definitivt inte försöka ge några så kallade klara besked", säger han i bokens inledning. Men är det inte i förhoppningen att få just klara besked om livets viktigaste frågor som människor går till kyrkan?

Postillan, försedd med illustrationer av Bo Beskow, tycks av den något bristfälliga korrekturläsningen att döma ha producerats under tidspress – det gällde tydligen att få fram den i tid som merit för Jönsson i den hårda kamp om posten som pastor primarius som pågick hösten 1979.

Utmaningar

Våren 1977 började i TV en programserie med titeln Utmaningen. Kritiska personer skulle få tillfälle att genom utfrågning av representanter för olika områden ifrågasätta saker och ting och stimulera till debatt.

Den första utmaningen ägde rum den 13 mars och hade som tema Den onödiga religionen. Pressens förhandsmeddelande lød: "Den kristna religionen kan se helt nödvändig ut när man lyssnar till präster och pastorer och tittar på alla medlemmar kyrkorna visar upp. Men utifrån människors behov och frågor är den predikade religion vi erbjuds idag helt onödig. Det hävdas i den första Utmaningen, där några personer utmanas kring människan och religionen genom tal, film och sång."

Det var Ludvig Jönsson som hade åtagit sig att tala om den onödiga religionen. På "svarandesidan" såg man biskop Helge Brattgård och författaren Birgitta Stenberg. Pastor Jönsson assisterades av en ung studentpräst, och vidare hade man engagerat en "utmaningstrubadur" som genom sång och gitarrspel skulle ge konstnärlig relief åt problemställningarna. Programledare var Per-Arne Axelsson.

Evenemanget emotsågs med stora förväntningar av Jönssons fans: nu skulle det stora genombrottet ske, nu skulle reformatorn framträda i all sin glans och visa hela folket hur oduglig och onödig vår religion är.

Jönsson uppbjöd också alla krafter för att göra rent hus med vad han kallade "religiös bråte", vilket visade sig vara ungefär hela vår traditionella religiösa föreställningsvärld. Kyrkan, sade han, staplar symbol på symbol på symbol utan att någonsin komma fram till verkligheten. Folk förstår inte längre vad prästen säger i predikstolen. Låt oss frigöra oss från det "vertikala" beroendet, låt oss sluta att tala om Gud och i stället intressera oss för den verklighet vi har på horisontalplanet. Kyrkan anklagades för att vilja ha "monopol" på religionen, för att vilja "äga" den och binda de religiösa krafterna genom sina dogmer i stället för att verka för massornas religiösa frigörelse. Det finns en konflikt mellan kyrkans förkunnelse och människornas krav på religiös verklighet. Denna konflikt får inte längre förtigas, den måste drivas fram och komma i dagen. Jesu förebildiga betydelse var just att han inte väjde för

konflikten utan "gick in i den". På samma sätt borde vi nu gå in i konflikten och på allvar ta itu med våra religiösa problem (underförstått: "göra upp" med kyrkan och lämpa "den onödiga religionen" överbord).

Biskop Brattgård gjorde vad han kunde för att rätta till det totalt snedvridna perspektivet men utan att vinna gehör hos den otålige reformatorn.

Jönssons revolutionäre medkämpe talade mot hierarki, som var ett verkligt fult ord för honom. Den ene skall inte vara överordnad den andre. Det är t ex stötande att prästen i predikstolen befinner sig högre upp än folket nere i bänkarna på kyrkgolvet. Bort med detta system, fram för jämlikhet och demokrati i kyrkan!

Trubaduren bidrog med en oförskämd visa om Jesus "som går där uppe och skrotar hos din gamla farsa".

Programledaren var märkbart imponerad av den prästerliga beredviligheten att göra rent hus med all "helig bråte", och i det radiosända samtalet efter TV-framträdandet frågade han "Ludvig" om det inte var dags att "spola bibeln också". Han använde detta uttryck. O nej, spola bibeln, det ville pastor Jönsson minst av allt. Tvärtom var bibeltexten det enda han kände sig absolut bunden av, och det gällde både Gamla och Nya testamentet. I sanning ett märkligt uttalande av en person som så markant tar avstånd från den vertikalism som är genomgående i såväl Gamla som Nya testamentet.

Den 23 april 1979 var det dags för en ny sammandrabbning i TV, nu mellan Ludvig Jönsson och ärkebiskop Olof Sundby.

Pastor Jönsson menade att det nu är hög tid för kyrkan att göra upp räkningen med sitt eget förflutna, och därmed menade han inte bara de misstag som kyrkan onekligen gjort sig skyldig till under historiens gång, utan han krävde en revision av själva den kristna gudsbilden. Gud "däruppe", "satelliten", fick den vanliga åsnesparken, och pastorn rekommenderade åter sin horisontalism. Det kristna budskapet når inte fram, sade han, och orsaken härtill är att kyrkan har förlorat sin tro och inte längre har något av värde att komma med. Folk förstår inte vad de får höra i kyrkorna. Programledaren Axelsson förhöll sig

inte helt neutral utan visade en tydlig tendens att förena sig med Jönsson mot ärkebiskopen. Olof Sundby blev emellertid inte på någon punkt svaret skyldig, även om han uttryckte sig modest och sansat.

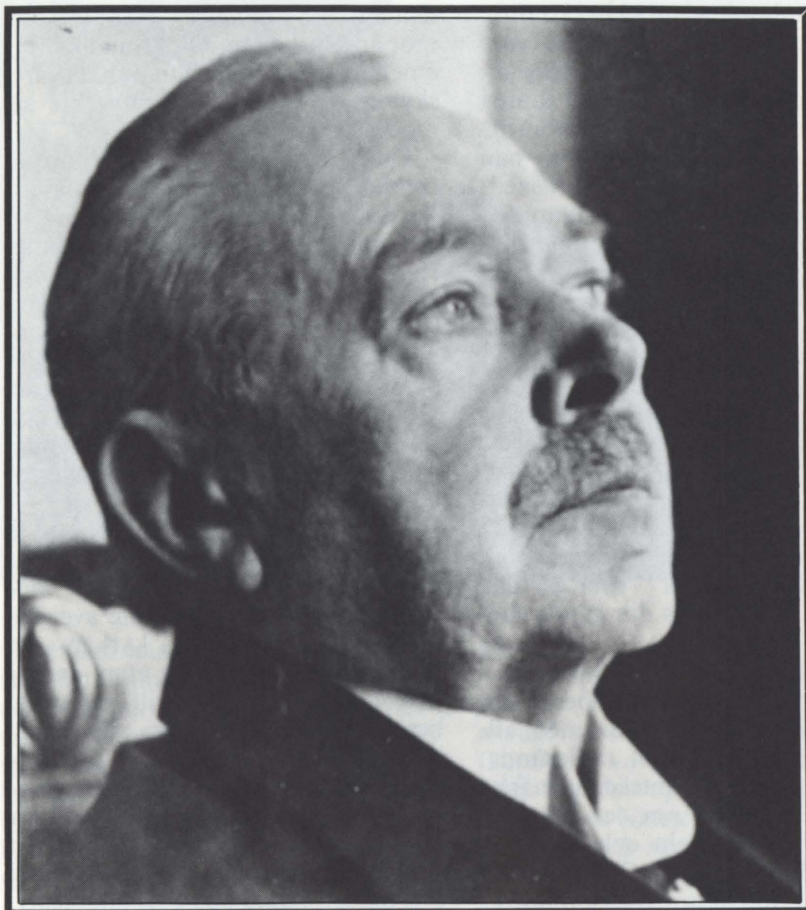
Om det är sant att det motoriska betendet avslöjar något om en människas inre, kunde man av båda kombatanternas uppträdande dra intressanta slutsatser. Sundby satt lugn och avspänd på sin stol och gav blott några gånger genom sparsam men pregnant mimik uttryck för en mild ironi, medan Jönsson särskilt mot slutet av sändningen gestikulerade vilt och skruvade på sig så oroligt att man fruktade att han skulle falla av stolen.

Någon vecka därefter, den 2 maj, kommenterade Sven Stolpe debatten i en temperamentsfull artikel i tidningen Dagen: "Det är inte svenska folket och inte Svenska kyrkan som förlorat tron på Gud, utan det är pastor Jönsson som vill reparera, beskära och modernisera vår Guds-bild. Han tror att svenska folket fortfarande i Gud ser den argsinte, spionerande gubben i skyn! Vad är det för nonsens? Den kristna Guds-bilden kan vem som helst möta i Bibeln, i Kristi ord om sin Fader och i Honom själv. – Här behövs ingen ny Guds-bild! Det är pastor Jönsson som mist sin tro på Gud!"

Stolpe citerade också en känd kyrkoledares ord att svenskarna bör ha "rätt att själva få bestämma vilken religion vi (dvs kyrkan) skall ha" och målade upp en skräckbild av vad som skulle ske om denna "rätt" trädde i kraft, dvs om innehållet i vår trosbekännelse skulle komma att avgöras genom majoritetsbeslut: "Alltså allmän omröstning om de stora kristna sanningarna! En omätlig hord av icke orienterade eller rent ateistiska personer skulle alltså bestämma vad sann kristendom är. Om majoriteten då vill slippa Kristi gedom, Kristi uppståndelse, Kristi under – fram med den stora kvasten och sopa hela eländet i gröften! Så vi får en riktig gemytlig svensk folkhögskola med svaga inslag av kristen tro – men knappast av kristen moral – i våra kyrkor."

Den som våren 1979 kanske tyckte att detta var att ta till i överkant har efter 1982 års kyrkomöte anledning att ta sig en funderare.

Hjalmar Söderberg en anti-Krist

En uppriktig själs väg från religionen

Hjalmar Söderberg (1869 – 1941) är en av de stora svenska författarna, en skeptiker och ironiker, som utan illusioner betraktade världen, känd främst för sina skönlitterära verk. Men han utgav också religionshistoriska, dvs kristendomskritiska, skrifter: *Jahves eld* (1918), *Jesus Barabbas* (1928) och *Den förvandlade Messias* (1932) – om framför allt dessa handlar Sven Lagerstedts bok *Hjalmar Söderberg och religionen* (Almqvist & Wiksell International, 1982).

Söderberg var en sökare vad gäller kristendomens sanning. I ett brev skriver han: "Jag har den lilla egenheten, som tycks vara sällsyntare än jag har föreställt mig, att jag intresserar mig för hur det i verkligheten förhöll sig med den religions födelse och förhistoria, som jag har råkat bli uppfostrad

i." Han var skarpsinnig i sin kritik, men också ensidig och delvis orättvis. Någon objektiv bild av Jesus ger han inte. Han tycks ha "en enveten önskan att göra Jesusgestalten så litet tilltalande som möjligt". Åtskilligt är – så som Lagerstedt beskriver det – föga övertygande, men en del är träffande, och Söderberg är ingalunda ensam om sin bedömning av Jesus. En rad kristendomskritiker har i många stycken varit ense med honom, och Lagerstedts bok är intressant bland annat genom de informationer den ger om teologers och bibelkritikers olika spekulationer kring Jesusgestalten. Alla de olika meningarna föder hos läsaren, åtminstone nedtecknaren av dessa rader, en stark skepsis till möjligheten att veta något om mannen från Nasaret.

"Jesus historiska existens" heter ett avsnitt i boken, och där behandlas frågan om Jesus verkligen har levat. Men är nu detta ett problem? Ja, ty de skrifter som berättar om Jesu verksamhet "är skrivna i proselytvarvande och apologetiskt syfte". "Som historiska dokument är de alltså föga trovärdiga, i synnerhet som de är bemängda med ett starkt supranaturalistiskt inslag." Det skriver Lagerstedt i en inledning.

Det finns seriösa bedömare som menar att Jesus aldrig har existerat. Hjalmar Söderberg ansluter sig inte till dem. Evangelierna (skriver Lagerstedt i referat av Söderbergs uppfattning) "innehåller vissa egendomliga smådrag som avgjort tyder på historisk verklighet". "Ett exempel är notisen i Mark 3:21 om att Jesus av sina

närmaste betraktades som förryckt." Detta, menar Söderberg, är en uppgift som måste vara äkta historia, då den annars inte skulle ha tagits med i en fornkristen uppbyggelseskrift. En princip som Söderberg använder och som han har gemensam med många andra religionsforskare är att i heliga skrifter som äkta goda inslag som strider mot skriftens allmänna tendens.

Utomkristna skrifter från denna tid har nästan inget att säga om Jesus och inget som bevisar att han funnits. Exempelvis har det "frapperat många att Josefus, som mycket noga redogör för de olika judiska sekterna, inte har haft något att säga om Jesusrörelsen". (Inte heller Filon, som "så väl kände till förhållandena i Palestina", har med ett ord nämnt något om Jesus.) Men Hjalmar Söderberg finner inte detta vara något bevis mot Jesu existens. Han menar nämligen att om Josefus utifrån sin judiska tro redogjort för Jesussekten, så hade säkerligen den kristna censuren, som blev oerhört stark sedan den nya religionen segrat, sett till att uppgifterna försvunnit.

Jesus har funnits, men evangeliet om Kristus är (citrat från Söderberg) "den mytiskt ombildade och legendariskt utmyckade berättelsen om en messias, som har fått ett tragiskt slut, och som av sina anhängare troddes ha uppstått från de döda".

Ett säregit inslag i Hjalmar Söderbergs kristendomskritik, men som han inte är alldeles ensam om, är hans sammansmältning av Jesus från Nasaret och Jesus Barabbas till en och samma person. Jesus Barabbas – han heter så i den senaste bibelöversättningen – var ju enligt Nya testamentet den person som folket fick frigiven i stället för Jesus Messias. Barabbas kan betyda faderns son, dvs Guds son, och kan alltså ha varit ett namn på Jesus, hedersnamn eller öknamn. Det kan också, med stavningen Barrabbas, betyda lärare. Jesus Barrabbas blir då läraren Jesus! Folkets rop: "Låt oss få Barabbas fri!" gällde alltså, menar Hjalmar Söderberg, Jesus Messias, som i verkligheten blev frisläppt av Pilatus och inte korsfäst. Enligt Söderberg slutade han kanske sina dagar som avsigkommet gatuoriginal i Alexandria – en spekulering som är synnerligen klen underbyggd.

En ledande tanke hos Hjalmar Söderberg är att Jesus och folket kring honom var fångade av tanken på en politisk Messias. Jesus var helt enkelt en upprorsmakare mot Rom och som sådan blev han dömd. Söderberg är övertygad om att Jesus med Guds rike avsåg ett jordiskt rike – Guds rikes

ankomst betydde en politisk omvälvning. Han anser att evangeliernas Jesus är en historisk förfälskning, att Jesus var en judisk Messias i den enda för samtiden kända meningen av ordet Messias, nämligen en folkledare med politiska anspråk, att han stod i spetsen för en upprorsrörelse mot romarväldet och att han försökte besätta tempelt i Jerusalem och därvid angrep offerkulten.

Om Jesu religiösa budskap säger Söderberg att det i stort gick ut på att "yttersta domen stod för dörren och att himmelriket var nära" (citrat från Söderberg). Det är oklart om Jesus menade att jorden skulle gå under eller om han trodde att en ny tidsålder skulle bryta in under "människosonnens" ledning. "Under alla förhållanden skulle denna omvälvning komma så snart att många av hans samtida aldrig skulle behöva smaka döden" (Lagerstedts referat). Guds rike var nära, och därför behövdes bot och bättring. "Mycket starkt poängteras att berättelsen om hur Jesus döptes av Johannes och hur han först efter dennes fängslande började sin förkunnelse otvetydigt visar att Jesus var en lärjunge till döparen och att han ville föra sin lärares evangelium vidare. Kanske hade Jesus egentligen ingen tanke på att uppträda som Messias, men plötsligt vid Johannes död har han stått där som arvtagare – ett tungt arv att lyfta."

Jesus var, hävdar Söderberg, en rättrogen jude för vilken gudshängivenhet och kärleken till nästan var det enda nödvändiga. Hans etiska förkunnelse "gick ut på att man skulle vara snäll och hygglig och 'göra mot andra som man ville att de skulle göra mot en själv', vilket var samma visdom som andra predikanter också förde till torgs" (Lagerstedts redogörelse). Den kristna moralen är enligt Söderberg i huvudsak ett lån från senjudisk fromhet. "Vad Söderberg här vill säga är att det knappast finns något nytt i Jesus sedelära utan att han helt står på samma ståndpunkt som de samtida rabbinerna, vilka i allmänhet tillhörde det fariseiska partiet." Många av de ord som lagts i Jesu mun av evangelisterna är direkta citat eller travesteringar av gammaltestamentliga eller rabbiniska sentenser. "Att Jesus varken institut någon ny religion eller predikat en ny moral har påpekats av många bibelkritiker före Söderberg."

Jesus predikade en lönemoral, påpekar Hjalmar Söderberg. Det fanns för Jesus blott ett motiv för sedligt handlande: belöning i det kommande livet. Eduard von Hartmann, en av de mest betydande kristendomskritiker-

I novellen *Sibyllans grotta* (*Det mörknar över vägen*, 1907) ställs saken på sin spets av Olga Mertens, som framt förklarar att om församlingens kyrkoherde började leva efter det evangelium han förkunnat skulle alla hans sockenbor vara övertygade om att han blivit galen. Människorna läser Bibeln och tror att det är Guds ord som står där, men läsningen sätter inga spår i deras liv.

Ur Sven Lagerstedt:
*Hjalmar Söderberg
och religionen*

na, karakteriserar Jesu sedliga förkunnelse som "en sedelära utan etisk karaktär".

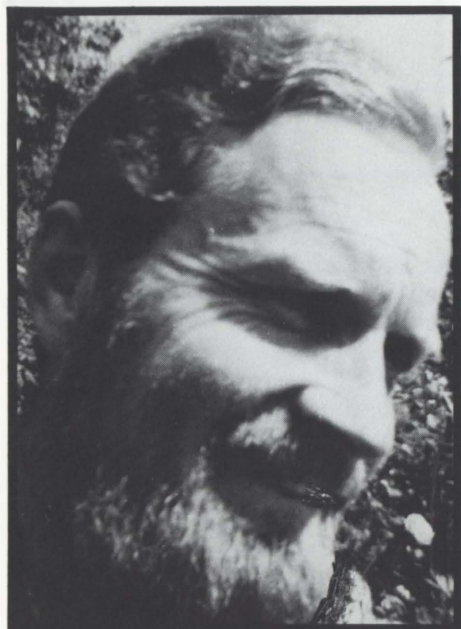
Av de judiska religiösa grupperna på Jesu tid är det en som helt förtigs av Nya testamentets evangelister: esseerna. D. F. Strauss ansåg detta bero på att de stod de kristna allför nära. Genom beskrivningarna hos Josefus och Filon kan man se att de var föregångare till kristendomen. De predikade kärlek till nästan, förakt för rikedom, ödmjukhet och avhållsamhet. Det var också hos dem fråga om en lönemoral med belöning i himmelen och straff i helvetet. Likheten med den kristna läran är alltså slående. I deras skrifter – Qumranfynden – finner man direkta paralleller till kända Jesusord.

Hjalmar Söderberg gillade inte alls den kristna moralen. Han skrev: "Det är en importvara till vårt folk och vår tid från ett fjärran främmande folk i en fjärran främmande tid... Det har inga rottrådar i våra hjärtan. Fråga dig själv, min vän: hur anser du att 'en bra karl' i det och det fallet bör handla? Kommer du då inte till ett resultat, alldeles motsatt den kristna moralen? Säger du inte till dig själv: du skall motstå den som är ond! Känner du inte just det som din första och sista plikt, om det alls finns någon plikt?"

Det finns mycket religion i vårt samhälle, men litet religionskritik. Därför tycker jag att all seriös kritik av religiösa föreställningar är välkommen. Sven Lagerstedts bok är ett mycket läsvärt tillskott till den svenska religionskritiska litteraturen. (1982 kom också Lars Ljungbergs bok om Hjalmar Söderbergs kristendomskritik "Allt för mänskligt" på förlaget Doxa.)

SM

Bör vi betrakta mannen från Nasaret som en moralisk auktoritet i vår tid – eller är han alltför präglad av sin egen kulturella och religiösa miljö för att kunna vara en förebild för oss?

För Andreas Edwien är Jesus från Nasaret inte Gud eller Guds enfödde son, utan bara den lekmannapredikant, morallärare och domedagsprofet i den antika världen som vi tagit till utgångspunkt för vår tidräkning. Medan de kristna idealiserar Jesus och betecknar honom som en ofelbar, gudomlig auktoritet, uppfattar Edwien honom som en människa vilken hade rätt i en del saker, men misstog sig i andra.

Edwien frågar: Är denne Jesus verkligen en lämplig förebild för vår tid? Efter en granskning blir hans svar NEJ. Vi bör, menar han, lämna Jesus i fred i den tid och den miljö där han hör hemma och inte göra honom till en idol för vår tid.

Jesus brast i mycket, påpekar Edwien. Han uppträdde som en judisk domedagsprofet och trodde att världshistorien skulle ta slut medan hans egen generation ännu var i livet. Men han tog fel. Slutet kom inte, och det har ännu inte inträffat. Rimligtvis finns det, skriver Edwien, ingen som helst anledning att vänta på gudsrikets upprättande nu, två årtusenden efter det att Jesu egen spådom inte slagit in.

I moraliskt avseende var Jesus motsägelsefull. Han pratade om kärlek till nästan, men för sina teologiska mot-

stående hyste han stort förakt och hotade dem med fruktansvärda straff: Bara en liten grupp anhängare skulle få njuta av evig salighet, medan resten skulle drabbas av evigt straff.

Jesus intresserade sig inte för *samhällets* förbättring. I stället drömde han om en ny värld av ett helt annat slag, där han själv och de utvalda skulle bli saliga änglar i paradiset.

Hela världens frälsare ville han inte vara. Han förbjöd hednission. (Mt 10:5, 15:24.)

Jesuskulten i vår tid

Men Edwiens kritik riktar sig inte mot Jesus, utan mot vår tids persondyrkan av honom, Jesuskulten. Edwien anser det orättvist mot mannen från Nasaret att jämföra hans lära och uppträdande med våra nutida etiska ideal, vår humanism, våra demokratiska principer och jämställdhetsideal och på den grunden rikta kritik mot honom. Hans tid var en annan än vår, och den tidens kultur var mycket olik vår kultur. Och han vände sig bara till en grupp inom sitt eget folk och i sin egen tid. Till oss, som lever två tusen år efter hans död, riktade han sig aldrig.

Moralläran

Om Jesu morallära säger Edwien att den har tilltalande sidor, såsom uppmaningen till goda gärningar, uttalandet att man skall älska sin nästa, ja t o m sin fiende, att man inte skall löna ont med ont. En stark sida hos Jesus var också hans mod. Han vågade sätta sig upp mot auktoriteter och makthavare, ja även mot Moses: "Ni har hört att det är sagt, men jag säger er..."

Negativt i Jesu morallära är den – från vår synpunkt – dåliga motivering han ger för goda gärningar. Han lägger en snäv egoism till grund för dem. Han säger inte till sina åhörare att de skall göra goda gärningar av omsorg om människor, inte för att göra världen bättre, utan för att de inte skall bli dömda och straffade av den himmelske fadern, men i stället få sin belöning i himmelen.

Andreas Edwien finner många brister hos Jesus, tex den att han flera gånger själv överträdde sina moralbud. Sålunda varnade han människorna för att döma, för att de inte själva skulle bli dömda, men få har utpekad och dömt motståndare så hårt som Jesus. Primitiv är Jesu onyanserade indelning av människorna i "onda" och "goda". Det fanns för honom bara två sorters människor: de onda, som skulle torteras i helvetet, och de goda, som skulle bli saliga i himmelriket – de värdelösa och de värdefulla. "Många är kallade, men få är utvalda." Idag tar vi avstånd från en sådan förenklad människosyn.

*Människa
bland människor*

Jesus visste givetvis inte att människor över hela världen under två årtusenden skulle göra honom till gud. Upphöjelsen till gud och moraliskt fördöme för vår tid är inte hans eget fel, utan skulden ligger hos de kristna kyrkorna som nekar Jesus att vara den människa han var. På jungfrufödelsens och uppståndelsens kryckor tvingar de honom att släpa sig fram genom årtusendena som en dyrkad gudomlighet. Men nu, skriver Andreas Edwien, klarar han det inte längre. Han är utsliten och dödstrött av att bära på kristenhetens enorma dogm- och syndabörda och önskar få frid i sitt hemlands jord. Vi har inte rätt att fortsätta beröva honom *hans* elementära mänskliga rättigheter: rätten att leva sitt liv på denna jord i överensstämmelse med dess naturlagar, rätten att få vara kvar i den tid och den miljö som skapade honom, rätten att ha fel i vissa saker och rätt i andra, rätten att vara en av oss: rätten att vara en människa bland människor.

SM

Källa: Andreas Edwien: "Jesus i konflikt med menneskerettighetene." Boken kan erhållas från Human-Etisk Forbund, Postboks 2870 Tøyen, Oslo 6, Norge.

Av Andreas Edwien

Det har sagts, att om man tar livslögnen ifrån en människa, så fråntar man henne också lyckan. Det är ofta nog så sant. Men det finns många slags livslögner, och visst inte alla förutsätter andra människors olycka. Den harmlösa, helt privata lögn, som varken skadar livslögnaren själv eller hans medmänniskor, angår oss inte.

Det gör däremot kyrkans och kristendomens – hos oss alltjämt statsauktoriserade – krongodsm om *Jesu uppståndelse*. Helt avgörande för kristendomens seger i Europa var att kyrkan och de härskande klasserna gav de fattiga massorna drömmen om en framtida himmelsk lycka i *kraft av detta* sitt postulat om Jesu uppståndelse. Det var en användbar dröm som fick dem att tåla sin jordiska eländighet. Och drömmens trovärdighet blev förstärkt av att ställas i kontrast till den ännu större eländighet som drabbade de förföljda, de gudlösa; judar, hedningar, vantroende, kättare, häxor – de som därtill bara hade att se fram emot det eviga straffet i helvetet.

Hur står det då till idag med denna dogm om Jesu uppståndelse, när man ser den i ljuset av en oavhängig och nykter historieforskning?

Ett obestridligt forskningsresultat

Jag vill svara så här: Den forskare, som närmar sig temat utan någon förutfattad mening, förutom den historiska vetenskapens krav på sannfärdighet, som företar en så grundlig undersökning som möjligt av det som kyrkan åberopar såsom underlag för postulatet och som också studerar vad kyrkans teologer i vår tid säger om det – kanske också diskuterar det med någon av dogmens försvarare som vågar inlåta sig på en konfrontation om dess hållbarhet – kommer idag till följande resultat – som jag tors beteckna såsom historiskt obestridligt:

Det har icke framkommit någonting som med elementär redlighet kan kallas för "Jesu uppståndelse". Och jag kan tillägga: En stor del av kyrkans teologer har detta klart för sig idag.

Med "historiskt obestriddigt" menar jag att varje ärlig och nykter

historieforskare idag, med samvete för forskningens sanningskrav, har rätt att hävda att postulatet om Jesu uppståndelse är *motbevisat* eller kan *motbevisas* såsom varande historiskt osant. Och för att understryka, att jag här håller mig till helt normala beviskrav i historieforskningen, kan jag säga så här: Med lika stor säkerhet som vi kan säga att Jesus från Nasaret var en människa som faktiskt levde omkring vår tideräknings begynnelse, med samma säkerhet kan vi säga att hans påstådda "uppståndelse" icke har ägt rum.

Bevisföringens huvuddrag

Självklart kan jag här inte ge en utförlig framställning av bevisföringen, men starkt koncentrerad ser den ut på följande sätt:

Eftersom kyrkan betraktar "Jesu uppståndelse" såsom en för kristendomen *grundläggande händelse*, undgår teologerna inte – hur obehagligt det än är för dem – att forskaren behandlar temat som ett *rent objektivt historiskt forskningsobjekt*. En förutsättning för denna behandling är då, att begreppet "Jesu uppståndelse" får en klar och entydig definition. Och då måste vi hålla oss till det som kyrkan själv säger i sin bekännelse:

Efter ett tredubbelt fastslående att Jesus var död, "korsfäst, död och begravnen", hävdar kyrkan med lika starka formuleringar att han blev levande igen: "uppstod ifrån de döda på den tredje dagen, uppsteg till himmelen . . . och skall därifrån återkomma". Med andra ord: Det understryks att Jesus var obestriddligen död innan han "uppstod" i sin identifierbara personlighet, och att han lever den dag idag är, eftersom "han skall komma igen".

Man kan följaktligen inte tala om "Jesu uppståndelse" utan att hänsyfta på ett fundamentalt brott mot en naturlag. Om Jesus icke är Jesus också efter "uppståndelsen" eller om han då inte blev *objektivt observerad* – bara subjektivt "upplevd" på det psykiska planet, föreligger självklart ingen uppståndelse. Att tala om "Jesu uppstån-

delse" när man avser en psykisk eller "andlig" upplevelse är därför språkligt fusk. Ingen teolog som uttalar kyrkans bekännelse i vår tid, kan med *språklig redlighet* tala om denna "uppståndelse" såsom någonting annat än ett sensationellt brott mot en fundamental naturlag.

Redan på denna grund har vi otvivelaktigt full rätt att hävda att Jesu uppståndelse är motbevisad. I motsats till de bevislösa teologerna – som ju har bevisbördan – måste vi kunna lägga så stor vikt på en vederligt undantagslös naturlag. Teologerna medger nämligen öppet och i stort sett enhälligt, att de *icke är i stånd att bevisa sitt påstående*. Och i all vetenskaplig natur- och historieforskning där påståenden om brott mot allmängiltiga naturlagar framställs utan underbyggande bevis, där är man tvingad konstatera att brott ej har skett.

Trots detta hävdar en del teologer, att det föreligger om icke bevis, så i alla fall *starka indicier* för postulatet. Vi ska ta dem allvarligt och se vad de bygger detta på.

Som bekant är deras avgörande grund för att hävda detta de "vittnesbörd" som de påstår föreligger i Nya testamentet. Vi ska indela dem i tre – efter de åberopade huvudvittnena:

1 Paulus

Bortsett från att enstaka brottstycken i Matteusevangeliet troligen är äldre, än Paulusbrevens de äldsta skrifterna i NT. Och Paulus hävdar energiskt att han "sett" Jesus eller att denne hade "visat sig" för honom flera år efter sin död. Och eftersom Paulus faktiskt är *den ende personen i NT som personligen presenterar sig med ett sådant påstående*, så måste han nödvändigtvis bli kyrkans huvudvittne.

Men vad visar en närmare undersökning av Paulus' uttalanden om detta? Jo de visar, att det är uteslutet att det "väsen" som Paulus menar sig ha "sett" har någon som helst identitet med en människa över huvud taget. Allt han säger bekräftar att han har haft *rent subjektiva, psykiska upplevelser*, och icke gjort någon som helst objektiv observation. Hans utsaga kan ej förklaras på annat sätt än att dessa hans subjektiva upplevelser har varit kombinerade med *hallucinationer*.

(kanske i förbindelse med epilepsi, som Paulus antagligen led av) av en inbillad varelse som han har *trott* vara den "uppståndne Jesus".

2 Maria Magdalena

Att Paulus är den ende i NT som personligen presenterar sig vid namn och avger vittnesbörd om saken, är efter detta fullständigt nog för en historiker för att avvisa "uppståndelsen". Men vi ska fortsätta att ta teologernas argument på allvar. Samtliga evangelister är eniga om att Jesu led-sagerska Maria Magdalena – och detta är högst sannolikt – har påstått att hon mött Jesus omedelbart efter hans död. Men vad ska vi välja, brott mot en fundamental naturlag, eller följande förklaring: Sedan Maria blivit helbräddad av Jesus för en allvarlig sinnessjukdom (Mrk 16:9) var Maria i starkt psykiskt beroende av Jesus. Hallucinationer är ett välkänt drag vid sinnessjukdomar. Efter chocken efter Jesu död och överraskningen över att finna graven tom på söndagsmorgonen, har hon så "sett" honom i ett hallucinationstillstånd.

Att graven var tom då Maria tillsammans med andra kvinnor kom för att ge Jesus en regelmässig begravning, är också högst sannolikt. Också det har en mycket naturligt förklaring: Mannen som disponerade över liket var en högtstående person, rådsmedlemmen Josef av Arimatea. Fredag kväll, strax före sabbatens början, räckte inte tiden till för att begrava Jesus i enlighet med den omständliga judiska ritualen. Därför blev graven vid avrättningsplatsen en *tillfällig* förvaringsplats (Joh 19:42). Natten till söndag har så Josef flyttat den avdöde till hans slutliga vilorum och begravt honom efter föreskrifterna. Detta måste han göra i all stillhet och sedan *hålla tyst om saken*, för såsom den aktade rådsmedlem han var, löpte han en stor risk om det blev känt att han hade gett den avrättade förbrytaren och kättaren en anständig begravning. Josef var nämligen "Jesu discipel i hemlighet, eftersom han var rädd för judarna" (Joh 19:38).

3 Apostlarna

Slutligen lägger teologerna väsentlig vikt vid vad de kallar "apostlarnas vittnesbörd" om Jesu uppståndelse. Men här är situationen minst lika obehaglig för dem. En nykter historiker måste enkelt konstatera följande: *Ett sådant vittnesbörd, eller vittnesbervis, föreligger icke!*

Ingen av Jesu apostlar uppträder personligen i NT såsom namngivet

vittne till "Jesu uppståndelse" eller till något möte med honom efter hans död. De fyra evangelieskrifterna är alla anonyma, och det föreligger icke en enda skrift i NT som kan godtagbart tillskrivas någon apostel. Inte ens de två *äldsta* evangelieskrifterna, Markus och Matteus, vilkas *huvudinnehåll* torde härstamma från apostlar, vågar namnge något apostelvittne! Vid omnämnandet av detta tema är de så sparsamma och försiktiga att det enda vi historiskt kan fastslå är följande:

Senare, då Lukas- och Johannesevangeliet (och Apostlagärningarna) blev skrivna, uppstod *en stark tro* på att Jesus var uppstånden ur sin grav. Men denna tro skiljer sig icke avgörande från hundratals exempel på forntidsmänniskans tro på det mirakulösa i form av brott mot naturlagar-na.

Från illusion till historisk lögn

Varken Paulus eller Maria var lögnare, men de var fromma troende som icke hade tillräckliga förutsättningar för att skilja mellan en subjektiv *hallucination* och en objektiv *observation*. Jesu "uppståndelse" som började som en from illusion i urkyrkan och därefter blev de fattiga massornas livslögn i Europa, organiserad som ett effektivt maktredskap av kyrkan och de statliga makthavarna, måste nu avslöjas som den historiska lögn den är.

Varför ljuger kyrkan fortfarande om "Jesu uppståndelse"? Varför vågar ingen teolog i dess tjänst säga sanningen om denna begivenhet? – Därför att denna berömda illusion är så gammal och ärevördig och så fundamental för kyrkan, den viktigaste stöttepelaren för hela lärobyggnaden. Eller som två norska teologer, Per Lönning och Jacob Jervell, har formulerat det:

"Hela kristendomen skulle falla sönder i meningslösheter om Jesu uppståndelse bleve uttraderad!... Kristendomen står och faller med att Jesus dog på ett kors och att han uppstod igen ifrån de döda. Om icke dessa ting har skett, då är kristendomen ett falsarium".

Svenska kyrkans teologer instämmer otvivelaktigt med sina norska kolleger.

Med andra ord: Kyrkan ljuger i desperation för att förlänga sitt konfessionella liv och sin makt långt utöver den dogmatiska ideologiens naturliga levnadstid.

Det är en kulturskandal av enorma dimensioner att denna illusion, som vi nu ärligt och redligt måste kalla för en historisk lögn, fortfarande upprätthålles av akademiska, statligt understödda forsknings- och undervisningsinstitutioner, sådana som de teologiska fakulteterna vid våra universitet.

Framtiden i våra händer

Jag vill inte förneka att denna berömda livslögn på vissa *tidigare* stadier i den europeiska kulturutvecklingen också har haft positiva verkningar, i dess underutvecklade behov av en samlande etisk auktoritet. Men vi måste tänka med ruelse på vad det kostat.

Det farligaste med dogmen om Jesu uppståndelse är, att den har gett – och fortfarande ger – auktoritet åt den barbariska våldsmytologin kring helvetesaspekten och till de bibliska föreställningarna om "Gud" såsom krigsledare och iscensättare av det "apokalyptiska kriget" som ska inleda historiens avslutning. Denna *defaitistiska* historiesyn har och har haft enorma skadeverkningar. Med denna teologiska heroinspruta har de kristna kyrkorna lyckats förgifta sina församlingar i öst och i väst – från Vladivostok till San Francisco – till alla tiders farligaste slöhet och slapphet inför militarismen. Jag ser en klar bindning mellan denna vålds- och krigsteologi och det faktum att den kristna världens folk har blivit världshistoriens värsta militarister. De hotar idag att uttradera sig själva, kanske också att ta resten av mänskligheten med sig i fallet. Det finns all grund till att hävda att våra kristna kyrkor bär huvudansvaret för detta, med utgångspunkt från den tankegång som påven Pius XII år 1959 – i en kommentar till atomkrigsfaran – formulerade på detta sätt:

"Vi har icke ansvaret för världens undergång... Gud, Herren övertar ansvaret."

Bakgrunden till denna lika ynkliga som cyniska, livsfarliga defaitism, är kyrkans dogmatiska lögn om Jesus. Ingen "gud" övertar ansvaret för dem. Därför måste vi nu visa att vi har mod till att vara ärliga och sannfärdiga inför vårt historiska förflutna. Först då kan vi uppnå styrförmåga över vår framtid.

Översättning Anders Aspegren

Se fö A. Edwiens bok "Dogmet om Jesus"!

Av Åsa Freij

Och det blev ljus (Larson) av och om Jacques Lusseyran kan sägas ha tre handlingar. Dels är boken en ingående beskrivning av en blind människas liv, dels är den en initierad skildring av den franska motståndsrörelsen, där den unge författaren trots sitt handikapp var hjälte, och av ohälsugheterna i det tyska koncentrationslägret Buchenwald, men mest är den ett vittnesbörd om ett levande inre liv.

Jacques Lusseyran berättar med klarhet och inlevelse om hur det är att påtagligt känna att det finns en andlig kraft och praktiskt leva med och enligt den i sin vardag. Han konkretiserar och ger verklighet åt talet om ett "inre ljus", om att "kärleken finns inom oss och ger liv" och liknande religiösa formuleringar som vi ofta möter. Likaså är hans självbiografi en bekräftelse av den sk mentalismen – att allt finns inom medvetandet, att världen finns först inom oss och så projiceras ut, inte tvärtom – som filosofen Paul Brunton talar om i sina böcker.

Jacques Lusseyran blir blind vid åtta års ålder. Före olyckan var han ett känsligt, livligt och lyckligt barn, som älskade ljus och färger och liksom samlade upp dem inom sig "för framtida bruk". Någon tid innan han miste sin syn stod det klart för honom att något skulle hända, och han tog med vemod avsked av sin älskade trädgård.

Förlusten av synen hämmade honom dock bara för en kort tid. Hans svårigheter var främst av praktisk art. Snart upptäckte han att konsten var, inte att försöka vända sin obefintliga blick mot det han ville se och inte att med ivriga händer famla efter ting, utan att vända sig inåt och där, utifrån en helt ny grund, orientera sig i tillvaron med hjälp av stor känslighet och harmoni med tingens och människornas väsen. Han utvecklade ett helt nytt sätt att se. Ett nytt ljus tändes bokstavligen inom honom, och med hjälp av detta ljus såg han klarare än han någonsin kunnat med sina fysiska ögon.

För honom blev blindheten lika mycket en gåva, tillkomsten av en ny rik förmåga, som en förlust av förmågan att se.

Han beskriver hur blindheten som

handikapp inte består i förlusten av synen i yttre bemärkelse, utan i upplevelsen av att ha ett handikapp, tron att man är hämmad, och bristen på kontakt med den egna inre källan till ljus. Det är ett slags andlig förstening som är det stora handikappet. Han beskriver också mötet med en annan blind pojke som hade detta verkliga synhandikapp.

Att Jacques fick sin positiva upplevelse av blindheten tillskriver han till stor del sina goda föräldrar, som aldrig ömkade honom och lät honom känna sig annorlunda men ändå tog sig an hans handikapp med stort engagemang. Hans mor lärde honom t ex själv blindskrift i stället för att skicka honom till specialskola.

Stor hjälp fick han också av goda och trofasta kamrater som upptog honom i sina gäng på samma villkor som alla andra.

Den allra största hjälpen hade han dock av sitt eget inre ljus. Hur han lärde sig att utveckla sin känslighet, mod och tillit och förstå betydelsen av att vara i harmoni med omgivningen beskriver han bl a så här:

"Det kom tider då ljuset blev svagare och nästan försvann. Det hände var gång jag var rädd. Om jag tvekade i stället för att låta mig föras framåt i en ström av förtröstan, och kasta mig in i händelserna, om jag började beräkna, tänka på väggen, den halvöppna dörren, nyckeln i låset; om jag sade mig att alla dessa föremål var fientliga och nog skulle slå eller skrapa mig, då, utan undantag, slog jag mig eller fick en rispa. Det enda sättet att gå omkring i huset, i trädgården eller på stranden var att inte tänka på det alls, eller tänka så litet som möjligt. Då rörde jag mig mellan hindren på samma sätt som fladdermöss. Vad förlusten av mina ögon inte hade åstadkommit, det ställde rädslan till med. Den gjorde mig blind.

Irritation och otålighet hade samma effekt: de vräkte allting huller om buller. Minuten innan visste jag precis var allting i rummet fanns, men om jag blev arg, så blev föremålen ännu argare. De gick och gömde sig i de mest osannolika vrår, blandade sig om varann, slog omkull sig, muttrade som dårar och såg ursinniga ut. Och själv

visste jag inte var jag skulle lägga handen eller sätta foten. Allting gjorde mig illa. Denna mekanism fungerade så väl att jag blev försiktig.

När jag lekte med mina jämnåriga och plötsligt blev ivrig att vinna, ville bli först till varje pris, då, på sekunden kunde jag inte se något alls. Bokstavligen sveptes jag in i en dimma eller rök.

Jag kunde inte längre tillåta mig att vara avundsjuk eller ovänlig, därför att en bindel då kom ner över ögonen, och jag blev liksom bunden till händer och fötter och ur leken. Genast öppnade sig ett svart hål och där stod jag alldeles hjälplös. Men när jag var lycklig, lugn och klar till sinnes, och förtroendefullt närmade mig människor och tänkte väl om dem, blev jag belönad med ljus."

Kanske är Jacques erfarenheter något att ta fasta på även för oss med friska ögon... eller kanske t o m särskilt för oss...

Jacques beskriver lika målande hur han utvecklade kontakt med tingen:

"Om fingrarna slöt sig fast om ett äpples rundning, vart finger olika hårt, så fick jag snart mycket svårt att avgöra om det var äpplet eller mina fingrar som hade tyngd. Jag visste inte ens om det var äpplet som rörde vid mig eller jag vid äpplet. När jag blev en del av äpplet, så blev det en del av mig. (Jfr C G Jungs berättelse om hur han satt på en sten och plötsligt inte kunde avgöra om det var han som var Jung och satt på stenen eller om han var stenen som Jung satt på. Red:s anm.) Och så gick det till när jag lärde mig förstå tingens liv. Att röra vid tomaterna i trädgården, och verkligen röra vid dem, att röra vid husväggarna, tyget i gardinerna eller en jordkoka är sannerligen att se dem lika tydligt som man kan se dem med ögonen. Men det är mer än så, det är att ställa in sig på deras våglängd, att låta den ström de innehåller sluta kontakt med ens egen, som elektricitet.

Med andra ord, detta betyder att sluta upp med att leva utanför tingen och börja leva införlivad med dem. Det gör detsamma om ordet låter chockerande, men detta är kärlek."

Han berättar också hur han lärde sig att inte ens behöva trycka mot föremål för att känna dem. Om han var lyhörd och inväntade dem kom deras tryck emot honom. På så vis kunde han på ett kännande sätt "se" varje träd i en allé där han gick fram.

Denna oftast helt lyckliga värld,

som han levde i under sin barndom, kom dock att förbytas för en tid i sin motsats. Som ung motståndsmän, en av dem som gav ut en underjordisk tidning vilken bl a avslöjade vad som hände judarna i Tyskland, blev han arresterad och själv så småningom förd till det sedermera så ökända koncentrationslägret Buchenwald.

Men där återfann han sin förmåga att sluta sig inne i sig själv och fästa blicken på det inre ljus som han sett för första gången som barn strax efter det han förlorat synen på sina ögon. Han fann att detta ljus var liv, var kärlek, och med dess hjälp kunde han hålla skrällen och ondskan ifrån sig. Men han kunde också dela med sig av sitt ljus och ge sina medfångar styrka.

Jacques Lusseyran var en av 30 som överlevde av 2000 franska fångar som kom till Buchenwald 1944. Han blev senare lärare och även professor i litteraturhistoria vid flera universitet i Frankrike och USA.

De senare åren av sitt liv levde han i USA. 46 år gammal omkom han i en bilolycka där.

Sin tid efter befrielsen ur fångenskapen berör han inte i boken. Han skriver bara:

Här slutar min historia som sig bör, för den man jag är nu, make, far, universitetsprofessor, författare, tänker inte berätta om sig själv. Han skulle inte veta hur det skulle gå till, och han skulle bara belasta er. Om han har dokumenterat de första tjugo åren av sitt liv så utförligt beror det på hans övertygelse att den tiden inte längre tillhör honom som privatmänniska, utan den bör vara som en öppen bok för vem som helst, som bryr sig om att läsa den. Hans innerligaste önskan har varit att visa, om också bara styckevis, vad dessa år förde med sig av liv, ljus och glädje genom Guds nåd.

Hans egentliga budskap med boken till oss som har synen i behåll är att visa att den verklighet vi ser inte är den enda. "Vår syn gör oss blinda för allt annat än den materiella verkligheten", skriver Karl Brodersen i sitt förord.

Själv slutar han med att "förklara två sanningar": "Den ena är att glädjen inte kommer utifrån, för allt som sker med oss, det sker inom oss. Den andra sanningen är att inte heller ljuset kommer till oss utifrån. Ljuset finns inom oss, även om vi inte har några ögon."

Jacques Lusseyran

Och det blev ljus

Larson

Bokförlaget Robert Larson AB
Box 3063
183 03 Täby

Dialog med hjärnan

Robert Masters undervisar

Av ÅSA FREIJ

Vi är dåligt medvetna om vår kropp

Vi låg, ett drygt 20-tal personer, på golvet i Östermalms föreningsråds lokaler i Stockholm och konstaterade bl a följande: vi hade inte alls klart för oss när fötterna hölls vågrätt eller hur högt från golvet pannan var, när vi låg på rygg!

Liggande på magen fick vi böja knäna så att underbenen stod rätt upp och försöka hålla fötterna absolut vågrätt – så att man skulle kunna ställa en kaffekopp på dem. Sedan fick vi titta efter hur det såg ut. Vi upptäckte att fötterna inte alls hölls rakt. Kaffekoppen skulle snabbt ha rutschat utför hämlarna och spillt sitt innehåll över ryggslutet. Fötterna lutade som kälkbackar på de flesta av oss, med tårna pekande mot taket.

Liggande på rygg med armarna utefter sidorna skulle vi lyfta ena handen från golvet för att visa hur högt upp vi trodde att vi hade pannan. De flesta höll i god tro handen ungefär trettio centimeter ovanför golvet.

På detta sätt, med diverse rörelseövningar, fick vi, deltagare i ett endagsseminarium med dr Robert Masters, demonstrerat för oss hur dåligt medvetna vi i allmänhet är om vår kropp.

– Denna bristande medvetenhet inverkar menligt på vår hälsa, men vi har också fantastiska möjligheter att öva upp oss till nästan vilka förmågor som helst. Det gäller bara att förklara för hjärnan vad vi vill att den ska göra så att den vidarebefordrar ordena till kroppen, sa dr Masters, vars specialitet

just är kopplingen mellan psyke och kropp.

Flera av övningarna gick ut på att visa vår hjärna vad vi ville att den skulle få kroppen att göra. Som denna övning: Först vred vi överkroppen så mycket åt sidan vi förmådde och såg så långt bakom oss som vi kunde, med händerna fästade vid sidan. Masters bad oss ta ögonmärke och sedan komma ihåg hur långt vi kunde se. Därefter fick vi göra samma sak igen, men nu med hjälp av utåsträckta armar för att komma längre runt än förut. Vi tog nytt ögonmärke. Så gjorde vi om övningen, denna gång med höfter fäst igen – och se, nu kunde vi vrida oss lika långt som nyss, då vi hade armarna utåt som svänghjälp! – Vi hade alltså visat hjärnan vad vi ville att den skulle ge order om – och den hade lytt oss!

– Man lär sig inget som kan kallas kunskap, värt namnet, på en dag, sa dr Masters, men de här övningarna kan ge er en aning om hur kropp och psyke hör ihop. Den som är intresserad, kan söka sig till lärare, läsa mina böcker och fortsätta övningarna.

Robert Masters, Ph. D.

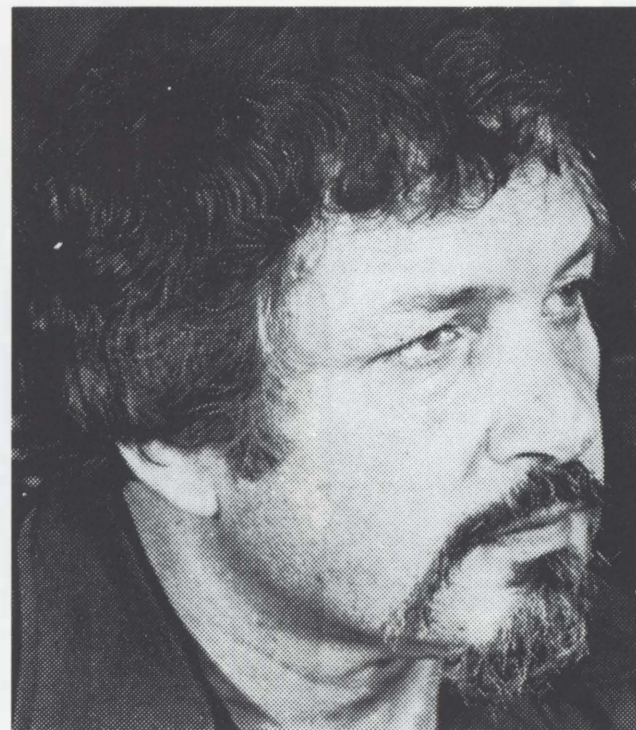
Robert Masters skulle också kunna kallas Mr Houston. Han är nämligen Jean Houstons man.

Jean Houston är den färgstarka humanistiska psykologen, som rönt stor uppskattning på 1982 års konferens "Levande företag i en ny tid" och i mars återkom till Sverige för att hålla ett par seminarier tillsammans med sin man.

De båda driver i USA "The Foundation for Mind Research" (ungefär: Stiftelsen för medvetandeforskning). De forskar bl a om medvetandets olika nivåer, den kreativa processen, psykofysisk träning och förskjutning av tidsbegrepp.

Jean Houston har bl a skrivit böckerna "Life-force" och "The Possible Human" och är en eftertraktad talare och seminarieledare. Lika uppskattad som hon är för sin kunskap är hon kanske för sin charm, sitt livliga temperament och uppträdande samt sin starka utstrålning. Hennes tal brukar vara dramatiska föreställningar med mycket kroppsspråk och många anekdoter. Robert Masters och hon fann varandra genom det gemensamma forskningsintresset. Han har länge arbetat med klinisk och experimentell psykologi och de senaste tio åren främst studerat och tillämpat metoder för psykofysisk återinläring. Han har utarbetat en egen metod som bl a bygger på Feldenkrais- och Alexanderkunska. Övningarna är "dialoger med hjärnan": hjärnan ska förmås att skapa önskade förändringar i kroppen, i rörelseförmågan och i kroppsuppfattningen. Genom lätta rörelser talar man om för hjärnan vad man önskar. Enligt Robert Masters beror många sjukdomar på felaktig kroppshållning, felaktiga kroppsrörelser, dålig kroppsmidvetenhet och dålig kommunikation mellan hjärnan och kroppen.

Robert Masters är dock inte som sin hustru ett levande bevis för riktigheten i det han lär. Korpulent och tystlåten med en blick som är svår att möta sitter han hopsjunken i en stol och leder med mumlande röst och utan synbart engagemang sina kursdeltagare. Men det fungerar. Och en

Robert Masters är sedan 1965 forskningsledare vid "The Foundation for Mind Research" i New York. Han är författare och medförfattare till 18 böcker och över hundra uppsatser och artiklar om olika aspekter av mänskligt beteende, bl a det sexuella beteendet.

1954 – 1965 bedrev han pionjärforskning om meskalin, LSD och andra psykoaktiva substanser.

Sedan 1952 arbetar dr Masters med hypnos, kliniskt, experimentellt och som hjälpmedel vid personlig utveckling.

Hans forskning har främst rört människans förmågor – han har studerat genialitet, kreativitet, förändrade medvetandetillstånd, sinnesbilder, ökade mentala processer och psykosomatiska processer.

Under de tio senaste åren har han speciellt hållit på med forskning rörande psykofysiska återinlärningsmetoder och tillämpning av sådana.

vänlig blick och ett roat leende lockas fram, när vi dristar oss fråga varför han själv inte är slank och sprittande av energi.

– Jag tycker om mat och att leva gott, säger han, men försäkrar att han har sin kropp i balans och känner sig lätt. Kroppen ska just kännas lätt, när man har den rätta kontakten mellan det psykiska och det fysiska, förklarar han. Huvudet ska kännas som om det svävar fritt däruppe.

– Kanske är det problemet, säger han och ler faktiskt igen, att jag inte lider av min kroppskonstitution – i annat fall skulle jag nog göra mer åt den.

Han talar också om behovet av kärlek och av att arbeta med sin egen utveckling. Utan dessa komponenter går det inte att hjälpa andra, försäkrar han. Kärlek är väsentligt, inte minst vid healing. Men bara kärlek räcker inte för en hel och utvecklad människa med sund fysik. Självdisciplin, vilja och visdom måste också till.

– De flesta av oss är fulla av blockeringar som hindrar oss att leva ett helt och friskt liv och utveckla våra fantastiska möjligheter, säger dr Masters. Även åldrandet är till stor del en följd av felaktiga föreställningar om oss själva. Vi tror att vi måste vara orkeslösa och ha tappat livslusten, när vi är gamla.

Här följer ett referat (gjort av SM) av en artikel med rubriken "Psychophysical Re-Education, 'The Aging Revolution'":

Åldrandet kan motverkas

Subjektiva inre bilder har en stor kraft att skapa objektiv yttre verklighet, skriver Robert Masters och applicerar den insikten på åldrandet. Föreställningen att ålderdomen måste vara en tid av orkeslöshet, senilitet, ensamhet och bristande livslust är, menar han, en självuppfyllande profetia – den verkar ungefär som svart magi (!) och vållar oräkeliga människor skada: tror man att det är så, då blir det så.

Vi har nästan alla felaktiga tankar om ålderdomen som en tid av kraftlöshet och oförmåga: vi skapar oss negativa inre bilder som förstör såväl andras som vårt eget liv.

Det är nu tid, anser dr Masters, att bryta ned dessa mentala bilder, som skapar ålderdomens elände, och åstadkomma en revolution vad gäller åldrandet.

Åldrande och död är ofrånkomliga fakta för oss människor, men åldrandet och dess oönskade följder är inte fixerade av någon oöverblicklig "biologisk klocka", så att vi endast passivt kan uppleva hur vi blir utslitna och tynar bort. Visst sätter ålderdomen gränser för vår förmåga, men det är säkert i ytterst sällsynta fall som de gränserna uppnås. Som följd av våra inre bilder av oss själva åldras och dör vi i förtid.

Vad som gör oss gamla och tar livet av oss är i hög grad mental, emotionell och fysisk stress. Mycket av detta kan undvikas eller hanteras på ett framgångsrikt sätt.

Robert Masters påpekar att vi faktiskt vet en del om hur vi ska göra ålderdomen bättre och förlänga livet, men inte många människor utnyttjar dessa kunskaper.

Födan har stor betydelse – detta inbegriper måttlig konsumtion. Vi vet numer åtskilligt om vad vi ska äta och dricka – och vad vi ska undvika – trots en del invändningar från myndigheter, affärsföretag och det vetenskapliga etablissemangen.

Särskild betydelse för äldre har vår kunskap om megavitaminernas verkningar.

Meningsfullt arbete upp i hög ålder är av stor vikt för hälsan, liksom ett aktivt sexliv. Vitalitet på ålderdomen främjas av äktenskap och av kontakt mellan generationerna.

En annan betydelsefull faktor är anseendet i samhället. Alla människor behöver för hälsans och självaktningens skull ha något av betydelse att ge sin omgivning och även röna uppskattning för det de ger.

Inga skadliga, självuppfyllande profetior ska finnas, dvs inga förväntningar att en människa är gammal och skröplig vid en viss ålder.

Dessa råd tycks vara vanligt sunt förnuft. Ändå är det ovanligt att folk åter den mat de för sin hälsas skull bör

äta. Vi förgiftar oss genom olämplig föda. Vitala äldre tillåts inte vara verksamma, utan påtvingas pensionering – endast ett fåtal har förmånen att ha meningsfullt arbete upp i hög ålder. Vi förmenar de äldre anseende i samhället och ger dem inga tillfällen att uträtta något som kan röna uppskattning. Vi ser på dem som värdelösa, ointressanta, vi väntar oss att de ska vara orkeslösa, dumma, apatiska och tillbakadragna – förväntningar som de gamla också i alltför många fall kommer att motsvara.

Genom dessa föreställningar om ålderdomen skapar vi också vår egen ålderdom.

Men, påpekar Robert Masters, även i mycket hög ålder har människan en rörlighet och mottaglighet som är betydande.

Med fysisk kontakt, emotionell värme och uppmuntran minskar eller försvinner mycket av det som felaktigt uppfattas som symptom på åldrande.

Robert Masters psykofysiska metod

Robert Masters är ledare för forskningen vid "The Foundation for Mind Research" i New York. Man arbetar där bl a med "psykofysisk återinläring", som han anser har stor betydelse för bevarandet av vitalitet på ålderdomen. De metoder som används har skapats av Alexander och Feldenkrais. Genom dem kan nedsatt fysisk och mental förmåga avhjälpas. I vissa fall kan man rentav få en bättre kapacitet än någonsin tidigare i livet.

När en person känner sig skröplig och "tung av år", lönar det sig knappast att säga till honom att han kan känna sig på ett helt annat sätt. Men om han genom vissa övningar själv kan erfara ökad rörlighet i åtminstone en del av kroppen, då kan han få en ny uppfattning om sin förmåga. "Psykofysiska övningar" ger sådan erfarenhet. Övningarna, som bygger på samverkan mellan psyket och kroppen, påverkar gynnsamt den kroppsliga rörligheten samt tänkandet, känslorna och förmågorna, eftersom allt detta hänger ihop.

En äldre människa kan mer än hon tror. Den nedsatta förmågan beror i hög grad på vana. Det går att förbättra rörelseförmågan och tankelivet, dvs få musklerna att arbeta riktigare och sätta fart på hjärncellerna.

Man kan alltså, enligt dr Masters, genom vissa övningar "förnya" en äldre människa.

Överst. Robert Masters tillsammans med sin tolk Jade Ekström, som också var med och arrangerade Masters seminarium. Mitten. Robert Masters demonstrerar övningar som ökar kroppsmedvetenheten. Underst. Masters och Jade Ekström under en paus vid seminariet. Foto Åsa Freij.

Roland Persson

Ur ett moln
av ande
virvlade stoft

Vårluft
lekfull nafsar hästen
efter bonden

Heden fanns
ljungen, gräsen fanns
människan icke

I subatomens värld
dansar
kosmos' ande

Sommarkväll
upphetsat dansar myggen
i skogsläntan

I spetsekorrens ögon
mötte jag
min egen blick

Tuschsvart
faller natten
över den olycklige

För samma vind
som blåser över bergen
fladdrar också mitt skärp

Äppelblomman
i hennes hår
utsände ett bedövande ljus

Svart är solen
svart är jorden
öde mänskans hem

Stjärnrök förtätas
och förtunnas
– det bara är så

Kvällstrött
rullar jag ihop rymden
till en filt

Ur diktsamlingen *Fjärilsdans* (Bokförlaget Procyon, 330 15 Bor).

Koestler död

Arthur Koestler, som var född i Budapest 1905 av judiska föräldrar, var en av nutidens mest kända och beundrade intellektuella. Intensivt levde han med i tidens stora frågor, först de politiska och under senare år de vetenskapliga. I ungdomen var han kommunist, men i romanen "Natt klockan 12 på dagen" (1941) skildrade han Moskvarättegångarna och tog avstånd från kommunismen.

Hans böcker fick mycket stor betydelse på grund av hans briljanta sätt att skriva och hans mycket omfattande kunskaper. Han blev en europeisk intellektuell med stort inflytande.

Koestler var en sanningssökare och sanningssägare. Under de sista decennierna skrev han mycket om parapsykologi och kontroversiella vetenskapliga teorier, till förvåning för en del av

hans vänner. Han fascinerades av det mänskliga medvetandet och dess förhållanden: dess intelligens, dess skapande kraft.

Den 3 mars i år hittades Arthur Koestler och hans hustru Cynthia döda i parets lägenhet i London. De hade begått självmord. Koestler var vid sin död 77 år gammal och led av obotlig leukemi och Parkinsons sjukdom. Genom testamente donerade han 4,5 miljoner kronor till parapsykologisk forskning.

Undermedvetna signaler

Amerikanska collegestudenter som upprepade gånger utsattes för det undermedvetna budskapet "Mamma och jag är ett" eller "min professor

och jag är ett" erhöll signifikant högre betyg på en juridikkurs än en kontrollgrupp som fick ett neutralt budskap, "Folk promenerar". De studenter som fick "Mamma"-budskapet erhöll genomsnittligt de högsta betygen, därnäst de som fick "Professors"-budskapet. Sämst gick det för de studenter som fick den neutrala signalen.

De undermedvetna budskapen gavs före tre av fem lektioner varje vecka samt före och efter en tio minuters intervju med experimentatorn. De sändes varje gång under fyra millisekunder – alltför snabbt för att kunna uppfattas medvetet.

Studenterna visste att de deltog i en undersökning av om undermedvetna budskap kan påverka akademiska prestationer, men ingen lyckades gissa innehållet i det budskap som han mottog.

Källa: Brain/Mind Bulletin, 7 mars 1983.

Omprogrammering av människor

Behöver du, kära läsare, omprogrammeras? Skulle dina trosföreställningar hålla för en hårdhänt konfrontation med fakta? Om du kidnappades, hölls instängd i flera dygn under det du ställdes inför obehagliga fakta, sådant som du kanske skjutit ifrån dig hittills, skulle då din tro klara sig, eller skulle den duka under för deprogrammerares attacker? Kanske skulle du komma ur alltihop med nya ögon, en ny, frisk syn på verkligheten?

Före elitsimmaren Magnus Petersson framträdde nyligen i ett TV-program tillsammans med sin pappa och berättade om hur han kidnappats från "Guds barn" och deprogrammerats från sin tro av professionella deprogrammerare, vars tjänster köpts av hans pappa.

Magnus sa att deprogrammerarna hade talat om *fakta* för honom – och därigenom hade han blivit fri från den rörelse som han varit en övertygad anhängare av.

Men av vad som blivit känt om deprogrammerarnas metoder vet man att det inte bara är fakta som används, utan även förvrängningar och otidigheter. Det som personen håller för heligt skymfas.

TV-programmet tecknade en mycket ljus bild av deprogrammeringen – hur mycket pengar den kostat familjen Petersson fick vi inte veta, men deprogrammerarna jobbar ju mot stora summor i arvode.

Mitt intryck var att unge Magnus Petersson var en i livssynsfrågor synnerligen oerfaren och därför lättpåverkad person. (Detta gäller väl de flesta ungdomar som går med i någon religiös rörelse.) Han hade trott vad Guds barn sagt åt honom. Nu trodde han vad deprogrammerarna berättade och vad fadern uppmanade honom att tro.

Deprogrammering tycks vara tolererad i en del amerikanska stater, men förbjuden i andra. "Deprogrammeringens fader", Ted Patrick, har suttit i fängelse för sin verksamhet.

Några som blivit deprogrammerade lämnar för gott den rörelse de tillhört – en del blir själva deprogrammerare. Andra återvänder till den rörelse de kidnappats från.

En deprogrammering kan också ske spontant, när en person kommer ifrån den rörelse som han eller hon tillhört.

Åsa Johansson är en svensk flicka som anslöt sig till Unification Church (moonies) under ett besök i USA. (Tidningen Barometern 23 och 26 februari.) Hon levde med rörelsen i ett halvår, men lämnade den sedan frivilligt för att under en tid vistas hos sina föräldrar. I början ville hon omvända dem till sin tro, men efter en tid blev hon "fri" från tron på pastor Moon och hans rörelse. Nu ser hon kritiskt på Unification Church och anser att hon blev "hjärntvättad".

Det händer alltså att unga människor blir hängivna anhängare av någon ovanlig religiös rörelse och att de sedan kan avprogrammeras sin tro så att de ser med främmande ögon på det som de förut anslöt sig till. Hur är detta möjligt?

Omgivningens tryck

Det är ju så att människor alltid påverkas av sin omgivning. Varje person har också en naturlig önskan att vara anpassad till den miljö där han vistas, vara i harmoni med den. Det är påfrestande att vara en avvikare. Och man vill tycka om de människor man har omkring sig, acceptera deras uttalanden som sanna. Man gör gärna deras värderingar till sina. Man varken vill eller kan värja sig. Det rör sig alltså om en naturlig process av assimilerings i en miljö. Visst kan man ha en egen, avvikande mening, men då måste den vara mycket noga genomtänkt och grundad på kunskap. Den okunnige har svårt att värja sig, svårt att komma med invändningar – inte minst om han "bombarderas" med för honom nya åsikter.

Det bästa för att inte försätta sig i en sådan situation att man behöver

deprogrammeras – eller inte kan deprogrammeras – är att skaffa sig så mycket information som möjligt om läror som man eventuellt överväger att ansluta sig till, och med öppet men kritiskt sinne granska de påstående som görs. *Det är nödvändigt att man själv i lugn och ro gör sin bedömning utan att hetsas av omgivningen.*

Det finns en gnutta sanning i varje perspektiv, för att tala med Karl-Erik Edris. Inte mycket är helt svart eller helt vitt. Och det finns goda sidor hos många nyreligiösa rörelser. Massmedia förenklar. De tar gärna ställning mot "sekterna", beskriver dem i negativa ordalag, fastän kunskapen är obetydlig. Men ställningstaganden i pressen mot deprogrammering har också förekommit.

En "sekt" kan säkert vara ett lämpligt andligt hem för många. Det finns ju också föräldrar som gärna accepterar att deras barn tillhör en nyandlig rörelse. Men andra föräldrar har en rädsla för det annorlunda, det de inte känner igen, inte begriper. Många föräldrar vill så gärna att en son eller en dotter skall vara ungefär som de själva, inte syssla med besynnerlig religion. De förstår inte, accepterar inte, att barnet har fått annorlunda tankar. De tror att de måste rädda sitt barn "ur sektens klor". Och i vissa fall kan det väl vara en god strävan att försöka göra detta, eftersom en del ungdomar otvivelaktigt har fastnat i rörelser som de egentligen inte hör hemma i.

Men till sist måste ändå varje människa själv, utan påtryckningar, varken från "sekt" eller föräldrar, få avgöra vad hon kan tro på. En människa kan inom en religiös rörelse få goda vänner och uppleva en mening med tillvaron. Då kan den gemenskapen vara hennes sanna hem.

SM

Försöksdjursetiska nämnder

Sedan 1 juli 1979 finns sex försöksdjursetiska nämnder i Sverige, en i varje högskoleregion. De tillsätts av lantbruksstyrelsen och består av forskare, dvs personer som sysslar med djurförsök (1/3), försöksdjurspersonal (1/3) och lekmän (1/3). Ordförande och vice ordförande tas alltid ur forskarkategorin.

Nämnderna skall förhandsgranska planerade djurförsök ur etisk synvinkel. Det går i praktiken till så att en *tremannagrupp* med en person ur vardera av de tre kategorierna träffas och diskuterar försöket med försöksledaren, vilken har lämnat in en ansökan. Om alla i tremannagruppen är överens om att försöket är godtagbart, får det sättas igång omedelbart. Om någon är emot det, måste hela nämnden sammanträda och godkänna det.

Nämnderna behandlar endast en mindre del av alla djurförsök, nämligen de som är ansökningspliktiga. Övriga försök anmäls bara till de djurförsöksetiska nämndernas sekretariat vid lantbruksstyrelsen. Det är försöksledaren själv som avgör – utifrån gällande bestämmelser – om han skall ansöka om etisk prövning eller bara anmäla dem. Anmälningarna skall kontrolleras av lantbruksstyrelsen och hälsovårdsnämnden. Anmälan görs av bl a försök som utförs på sövda djur som inte får vakna upp igen. Vissa typer av djurförsök behöver inte ens anmälas.

Ovanstående fakta ges av Nordiska Samfundets tidskrift "Djurens Rätt!", som ägnar 13 sidor av nr 1, 1983 åt de djurförsöksetiska nämnderna. Genom intervjuer med ett antal lekmanrepresentanter, som *inte* representerar djurskyddsorganisationer, försöker man ge en bild av hur arbetet i nämnderna går till. Och det är från djurskyddssynpunkt mycket otillfredsställande.

"Jag har fått intrycket att alla (i 3-mannagrupper) utom jag är där för att försvara djurförsöken så mycket som möjligt", säger en lekmanrepresentant, vilken för övrigt haft uppdrag som nämndeman. "Det är mycket svårt att sitta i etiska nämnden! I rätten kommer det alltid fram två sidor av samma sak. Man hör argumenten för och emot och kan använda sitt sunda förnuft för att bedöma fallet. I 3-mannagrupper fungerar alla de andra som försärvadvokater. Det borde ju i stället vara så att alla i 3-mannagrupper ställde frågor till försöksledaren och vände och

vred på försöket för att se om det verkligen är nödvändigt."

Den etiska nämnden är en oerhört odemokratisk församling, säger en annan lekmanrepresentant. "Jag blev smått chockerad på det första mötet. Det som är normalt i alla demokratiska sammanhang är inte normalt här. Det märks tydligt hur ovana forskarna är vid att deras verksamhet ifrågasätts det minsta." – "Mötestekniken var under all kritik. Ordföranden kunde inte ställa proposition, och han gjorde hela tiden partsinlägg och pläderade för ena sidans sak. Nämnden verkar vara till för att legitimera djurförsöken och ge sken av att ta hänsyn till etiken." – "Väldigt mycket medicinsk forskning verkar vara till för forskningens egen och forskarens skull. Jag har fått bekräftelse på att den medicinska synen på människan är snäv och bygger på att människan är en maskin."

"Det verkar som om forskarna till varje pris vill undvika diskussion", säger en ledamot i en etisk nämnd. "Det viktigaste för dem verkar vara att alla försök godkänns så fort som möjligt." Försöken är "vidriga, mycket värre än jag trodde. Beskrivningarna i ansökningarna är förskönade omskrivningar. Jag har ju varit med vid operationer, och jag vet hur fruktansvärt ont patienter kan ha efteråt. När det gäller djurens lidande, förringas det hela tiden." – "Sen är jag upprörd över hur djuren förvaras."

Människans behandling av djuren är en av vår moderna kulturs mörka sidor. Så länge människan förtrycker djuren, är hon en moralisk idiot och även hennes egen fortsatta existens på jorden äventyras.

Inrättandet av försöksdjursetiska nämnder är ett steg. Vi är alldeles i inledningen till ett moraliskt förhållande till djuren, som är våra medvarselser.

Nordiska Samfundet mot Plågsamma Djurförsök har adressen Drottninggatan 102, 111 60 Stockholm. Tel 08/21 21 02.

TM gör yngre

Personer som mediterat i många år och förklarar att meditationen får dem att känna sig unga, kanske verkligen är yngre. Enligt en studie publicerad i *International Journal of Neuroscience* (nr 1, 1982) har forskare vid Maharishi-universitetet funnit att nya meditatörer kan ha en biologisk ålder som är fem år lägre än genomsnittet för den övriga befolkningen, medan personer som mediterat fem år eller mer kan vara hela tolv år "yngre".

Källa: New Age, mars 1983.

Deprogrammering hos Rajneesh

Rajneeshsamhället i Oregon, USA, erbjuder kurser i deprogrammering för "personer som vill göra sig fria från de skadliga följderna av medlemskap i någon kult". Ledaren för programmet, Swami Prem Siddha – tidigare en framgångsrik psykiater i Kalifornien – säger att han inte ser någon motsägelser i att medlemmar av Rajneeshreligionen erbjuder sådan terapi. Den behövs, sägs det från Rajneeshhåll, eftersom "ingen verkar vara intresserad av att hjälpa människor att uppleva sin egen förmåga till kärlek, fri från varje förlamande trossystem – ingen utom förstås Bhagwan Shree Rajneesh".

Källa: New Age, mars 1983.

Hör Gud bön?

Svarar Gud på böner? Vad svenska folket anser om den saken vill rektor Gunnar Hillerdal vid Katedralskolan i Växjö veta. Så om du har erfarenhet av bön och svar på bön, eller uteblivet svar, så skriv till Gunnar Hillerdal, Midvintervägen 3, 352 47 Växjö. Hela materialet kommer sedan att bearbetas av Religionssociologiska institutet i Stockholm. De som berättar är helt skyddade; deras namn lämnas inte ut till offentligheten.

Bönen är en kraft lika verklig som gravitationen.

Alexis Carrel

LIVETS MÅL OCH MENING

Förra året skickade vi ut frågor till 200 slumpvis utvalda prenumeranter. De som så önskade, kunde svara anonymt. 113 svar inkom. (Se nr 1, 1983 och nr 3-4, 1983!) 96 svarade på frågan "Vad ser Du som Ditt livs mål och mening?"

Samtliga svar återges här.

1. Vidare utveckling i LIVETS spiral, att hjälpa och stödja positivt så många som möjligt. VARA POSITIV!

2. Att hjälpa människor och djur i nöd och sjukdom, trösta de gamla som är rädda för döden, tala med dem om ett liv efter detta, hjälpa ungdomar på rätt väg så gott jag kan. Ställa upp på dem vid behov m m. (Sjukvårdsbiträde i långvården.)

3. En fortsättning efter döden mot en högre utveckling.

4. Att leva det.

5. Att nå någon vart med min andliga utveckling, att uppnå inre frid, trygghet och harmoni och dö i förvisningen att jag gjort det bästa möjliga av mitt liv, se till att mina barn blir bra människor.

6. Om jag bara visste! Hoppas jag skymtar det så småningom.

7. Enkelhet, helhet, klarhet, intensitet, intet, allt i allt, allt i intet.

8. Att lära så mycket som möjligt.

9. Att hjälpa medmänniskorna till insikt om sig själva, till målet.

10. Att ge mina medmänniskor en personlig övertygelse om att livet fortsätter efter den fysiska kroppens död och att kontakt med den andliga världen under vissa gynnsamma omständigheter är möjlig.

11. Numera att ta vara på möjligheter att vara någon till hjälp och att så snabbt som möjligt arbeta bort mina fel redan under denna inkarnation.

12. Att utvecklas som människa (ande) och som konstnär.

13. Bli en bättre människa för en bättre mänsklighet.

14. Att leva ett moraliskt riktigt liv och ägna mig åt andlig utveckling, att sträva efter att fullgöra skapelsens syfte.

15. Vet ej.

16. Att hjälpa människor att få större andlig frihet och samtidigt själv få större insikter i livet.

17. Andlig utveckling och att hjälpa och stödja andra i denna utveckling.

18. Att bli en "god" människa, sann, ödmjuk, kärleksfull (i detta livet).

19. Att veta allt om livet, naturen och dess mening (bli ett med naturen?) och ta svart bälte.

20. Att försöka utveckla mig själv så att jag kan tjäna Gud i den stora planen på det sätt som är avsett - att få bort all egoism hos mig själv - att tjäna mina medmänniskor utan falska motiv.

21. Vet inte, försöker ta reda på mening-en.

22. Att leva som en människa, befriad från alla självförstörande beteenden (se Wayne W Dyers böcker!). Att leva i nuet.

23. I dagligt arbete: Positiv insats för hem och arbete. I livssammanhang: Att inse sitt Sanna Jags identitet och Det Högsta Absoluta SJÄLVET och därmed nå självförverkligande och sann kunskap om Existensen - allt det som ger Frihet, Vedantas mål.

24. Att försöka leva som en "rakryggad" människa rent moraliskt. Men lyckas inte alltid.

25. Att växa andligt, att försöka vara till någon nytta.

26. Att finna vägen till klarhet.

27. Att utvecklas genom att dra lärdom av "livets skola".

28. Att överleva även själsligt med ty åtföljande utveckling av de själsliga/etiska egenskaperna.

29. Att vara lycklig.

30. Att kunna hjälpa människor att förstå sig själva och världen omkring dem.

31. Fortsatt utveckling. Tat tvam asi.

32. Vet ej. Det är en gåta.

33. Andlig tillväxt, osjälviska gärningar.

34. Kan inte ännu definiera detta.

35. Bli en hel människa, hjälpa andra till det också.

36. Att alltid ställa upp för den som behöver hjälp med något.

37. Att ständigt söka och fråga, att utvecklas, att nå kunskaper om sig själv och andra och om världen, att ge och få kärlek i min familj.

38. Att komma underfund med vem man innerst inne är.

39. Att leva för min familj, barn, barnbarn.

40. Att inom möjligheternas gräns, inom ramarna för min begränsning och med rimlig ansträngning utveckla min personlighet och sociala förmåga så långt det går.

41. Att försöka fostra mina barn till bra människor, göra min fru lycklig, göra rätt för mig mot samhället och andra människor och att söka vidare.

42. Att förstå min plats.

43. Att utvecklas mot att bli en alltmer integrerande del (alltmer skärpt instrument) av "alltet", alltmer i enlighet med Guds vilja och successiva utveckling av mänskligheten och det övriga som innefattas i världsalltets utveckling.

44. Arbete och harmoni.

45. Livet på jorden är människornas skola. Vi skall lära oss a) att älska, b) att göra så mycket nyttigt som möjligt.

46. Att försöka förstå det.

47. Att utvecklas genom erfarenheter och därigenom kunna hjälpa andra.

48. Att vara lycklig och göra andra lyckliga, samt att skapa.

49. Betyda något för andra människor.

50. Min framtidsbild är hoppet om fortsatt god hälsa och en tryggad ålderdom. (Några barn att "leva för" har vi inte.)

51. Att blanda mina medvetenhetsenergier på rätt sätt. Att det djuriska inom mig degenererar till förmån för det mänskliga tillväxt.

52. Att bli fullkomlig människa samt att höja mig andligen inför den nya tidsåldern.

53. Att förstå och godta tillvarons villkor.

54. Att göra sitt allra bästa i det man fått sig tilldelat. Själslig (andlig) utveckling.

55. Att kunna hjälpa andra att bli kvitt onödiga begär för att kunna förstå mera och utvecklas mot ett högre plan.

56. Visa medmänniskor vägen till livets källa.

57. Ett självförverkligande som jag hoppas även kan komma andra till godo.

58. Att leva så att jag ej behöver inkarnera mer i den fysiska världen.

59. Att rena mig själv.

60. Vet ej.

61. Finns inget. Livet är livets mening!

62. Att utvecklas likt Jesus.

63. Med vänlighet, förståelse och tolerans hjälpa mina medmänniskor och försöka få oss alla att se ljus och positivt på tillvaron.

64. Att så länge som möjligt uppskjuta självmordet, som är en stor frestelse. Meningen med livet är att upptäcka och leva efter Guds lagar.

65. Att vara förelöpare, väckare, språkrör för den kommande eran (Vattumannens tid).

66. Att söka och att finna medmänniskors storhet = kärleken.

67. Att mera meningsfullt tyda alla händelser i mitt liv, lära av dem, begripa dem och utvecklas mot ett mål som heter "TILLBAKA DIT jag kommer ifrån".

68. Att få veta sanningen om mej själv, hitta mitt väsens gåta.

69. Dels lära känna den andliga delen av mitt väsen, dels leva detta liv så rikt som möjligt.

70. Att göra ett bra jobb, som är att ge en så allsidig information som möjligt om universum och vår ställning till den miljö där vi lever. Jag är naturvetare med humanistisk inriktning.

71. Att växa i andlighet, att försöka klara detta livet.

72. Är främst en sökare, öppen för allt nytt, vill veta så mycket som möjligt och läser mycket; har som yngre läst psykologi som nu övergått till sökande.

73. Trots all ondska i världen finns det ändå en godhet som för oss vidare i livet. Denna godhet som ger ny livskraft på livets väg.

74. Att få gå över floden, hem, utan plågor, sedan jag gjort den här skolan färdig. Mening: att förbättra mej, lära mig hjälpa.

75. Att leva ett redbart och värdigt liv och att om möjligt hjälpa andra människor som kan behöva hjälp, att kunna se bort från sig själv och med frimodighet kunna både leva och dö, att ge frihet åt var och en att välja den väg som passar denne bäst.

76. Lugn och oberoende.

77. Att göra så gott jag kan för att vara till hjälp för mina närmaste och övriga jag möter.

78. Göra livet roligt och meningsfullt för mig och de människor jag möter. Ge kunskap och vidsynthet. Visa på litet av new ages idéer.

79. Att utvecklas och bli en bättre människa (kärleksfullare).

80. 1) Att inte med berätt mod skada en medmänniska. 2) Att försöka leva med naturen på ett hyggligt sätt.

81. Ingen alls.

82. Att söka sanningen, att leva enligt naturen, att bekämpa destruktiva tendenser.

83. Bli bättre medmänniska och höja min andliga status.

84. Att efter min ringa förmåga försöka leva i kärlek och sanning med mina medmänniskor.

85. Att hjälpa och stödja dem som är i behov av det. Att försöka få så många som möjligt att förstå hur mycket bättre de skulle må om de övergick till vegetarisk kost.

86. Att tillsammans med djur, växter och medmänniskor leva ett så rikt och bra liv som möjligt.

87. Att leva och utvecklas. Livet är till för att levas.

88. Tyvärr ser jag ingen mening.

89. Utveckling.

90. Att försöka vara en god medmänniska. Tolerans.

91. Jag hoppas att återfödas som en kanin och kan inte för mitt liv förstå att människan skulle stå högre än djuren, snarare är det tvärtom.

92. Att Gud s a s inte älskar mig förgäves. Att alla människor och hela skapelsen ska bli helad, göra Gud rättvisa.

93. Att utveckla mitt andliga jag så att detta styr mitt själsliga och fysiska liv på jorden - detta ser jag också som en förberedelse för ett liv efter detta. Samt att när jag är mogen för detta dela med mig av min andliga erfarenhet till andra människor.

94. Odödlighet - utkorelse. Se Upp 3:21 + Upp 21:7!

95. Experience.

96. Att bli tolerantare.

Peter R. Meyer

Profetiska toner om lyckan

Kanske är det andliga klimatet i Sverige alltför ogynnsamt för att sådana internationella författare med ett andligt budskap som Kahlil Gibran, Inayat Khan och Bo Yin Ra skall kunna recenseras på tidningarnas kultursidor eller finnas tillgängliga på alla bokhandelsdiskar. Helt oförtjänt har de förbisetts i vårt land.

Kahlil Gibran

"Profeten" är en litterär bestseller, skriven av Kahlil Gibran. Boken har enbart i USA sålts i ca fem miljoner exemplar. Här i Sverige har Proprius förlag gett ut den i en nyöversättning (1978).

Ett avsnitt om döden ur "Profeten":

"Ni vill veta dödens hemlighet. Men hur skall ni finna den, om ni ej söker den i livets hjärta? Ty vad är att dö annat än att stå naken i vinden och smälta in i solen? Och vad är väl att upphöra att andas annat än att frigöra andedräkten från dess rolösa vågrörelse och låta den stiga uppåt och vidgas och söka Gud, fri från alla hinder.

Endast då ni dricker ur tystnadens flod skall ni verkligen sjunga. Och då ni nått bergets topp skall ni börja bestigningen, och då jorden kräver era lemmar skall ni i sanning dansa."

Johan Wretman har, tillsammans med Carl Gustav Rosén, nyöversatt "Profeten".

– Jag läste den först på engelska, säger han, och min första tanke var att boken var väl värd att finnas på svenska. Så småningom fick jag av en tillfällighet tag på en mycket gammal översättning, gjord av Olga Bergman och utgiven på Natur och Kultur. Den hade sålts slut snabbt och sedan varit oåtkomlig på antikvariaten. Detta gjorde att jag tyckte det fanns ett stort behov av en nyöversättning.

Johan Wretman berättar om Kahlil Gibran:

– Han föddes 1883 i en liten by som heter Besheri och ligger i vad som nu är republiken Libanon men som på

1978 gjorde Peter R. Meyer radioprogrammet "Profetiska toner om lyckan" med intervjuer, läsning ur tre författares skrifter och musikinslag. Här följer en redigerad utskrift av vad som sades.

Per Ragnar läste utdragen ut författarnas verk.

Johan Wretman sjöng Inayat Khans "Thy Wish".

den tiden var den del av Syrien som låg under Turkiets herravälde. Människorna i det området kände sig förtvåkta, och Gibran betraktades faktiskt av sin samtid som något av en revolutionär, därför att han i sin ungdom eldade sina landsmän till att befria sig från det turkiska oket. Han ansågs så farlig att man brände hans böcker offentligt på torget.

– Gibran bodde som barn i Besheri, och där fick han sin första skolundervisning. Men när han var tolv år, utvandrade modern med sina fyra barn till USA, där de slog sig ned i Boston. Efter tre och ett halvt års skolgång i Boston sändes Kahlil tillbaka till Libanon, där han avslutade sin utbildning med tre år vid något som heter "Visdomens skola" i Beirut. Under denna tid reste han också omkring i Främre Orienten tillsammans med sin far och besökte alla berömda städer och andra platser från forntiden. År 1902 lämnade han sitt hemland för att aldrig mer återvända. (Han återkom som död, eftersom han begravdes i Besheri.)

– Gibran bosatte sig först i Boston och sedan i New York, och han delade sin verksamhet mellan måleri och författarskap. Han var faktiskt lika känd som målare som han var som författare. Han hade många utställningar och finns representerad på de flesta av världens större museer.

– Åren 1908–1910 tillbringade han i Paris där han studerade konst för

Auguste Rodin. Han dog vid 48 års ålder i New York. Stoftet fördes till Libanon. En deltagare i begravningen har berättat att hundratals präster och religiösa ledare ur alla tänkbara sekter och samfund, som alla hade funnit inspiration i Gibrans förkunnelse och i synnerhet i "Profeten", som är Gibrans mest centrala verk, deltog i processionen. Där fanns protestanter, katoliker, muslimer, grekisk-ortodoxa och judar. Det är ett uttryck för Gibrans storhet som människa att han kunde tala till alla dessa olika trosbekännare och att de alla fann något av värde i hans verk.

Om boken, "Profeten", berättar Johan Wretman:

– Dess huvudperson är Almustafa, om vilken det står att han var den utvalde och älskade som var en gryning till sin egen dag. Han hade väntat i tolv år i staden Orfalese på det skepp som skulle föra honom åter till hans födelseö. Med andra ord: han stod i begrepp att lämna staden för att ge sig iväg på en resa från vilken han inte skulle återvända – han skulle alltså dö.

– Han begav sig nu till sitt skepp, och just som han stod i begrepp att gå ombord, flockades människor omkring honom och bad att han skulle ge dem av sina visdomsord. Då sade han: "Vad annat kan jag ge er än det som just nu rör sig i era hjärtan?"

– En lagman bad honom tala om brott och straff. En mor med ett barn på armen bad honom tala om barnen. En köpman bad honom tala om hur man skall köpa och sälja. En astronom bad honom tala om tiden, osv. Men det centrala i boken handlar om kärleken. Den som ställde frågan om kärleken, var Almitra, som kallas sierska. Hon var den första som insåg Almustafas storhet.

"Då sade Almitra: 'Tala till oss om kärleken!'

Han lyfte sitt huvud och såg på folket, och en stillhet for över dem.

Med hög röst sade han: 'Då kärle-

Kahlil Gibran

ken kallar er, följ honom, fastän hans vägar är svåra och branta. Och när hans vingar omsluter er, överlämna er då till honom, fastän svärdet, som är dolt i vingarna, kan såra er. Och när jag talar till er, tro honom, fastän hans röst kan lägga era drömmar i spillror, såsom nordanvinden ödelägger trädgården.

Liksom kärleken kröner er, skall han också korsfästa er. Liksom han är till för er växt, är han också till för er tuktan. Liksom han stiger upp till er högsta höjd och smeker era spädaste grenar, som skälver i solen, skall han nedstiga till era rötter och skaka dem där de klänger sig fast i jorden. Liksom sådesskärvar samlar han er till sig. Han tröskar er för att göra er nakna. Han siktar er för att skilja er från agnarna. Han mal er tills ni blir vita. Han knådar er tills ni blir smidiga. Och sedan överlämnar han er till sin heliga eld på det att ni må bli heligt bröd till Guds heliga fest. Allt detta skall kärleken göra med er för att ni skall lära känna ert hjärtas hemligheter och i den kunskapen bli en del av livets hjärta.

Men om ni i fruktan endast söker kärlekens frid och kärlekens njutning, då är det bättre att ni skyler er nakenhet och går bort från kärlekens tröskplatser till ett liv utan årstidernas växlingar, där ni skrattar, men inte allt ert skratt, och gråter, men inte alla era tårar.

Kärleken giver intet utom sig själv, och tager intet utom från sig själv. Kärleken äger icke, vill ej heller äga, ty kärleken är nog för kärleken. Då ni älskar, ska ni inte säga: Gud är i mitt hjärta, utan snarare: Jag är i Guds hjärta. Tro ej att ni kan bestämma kärlekens väg, ty om kärleken finner er värdiga, bestämmer den er väg. Kärleken har ingen annan önskan än att fullborda sig själv. Men om ni älskar och inte förmår lämna era begär, låt då detta bli er önskan: att smälta och bli som en porlande bäck som sjunger sin melodi för natten. Att lära känna smärtan av för stor ömhet, att bli sargad av sin egen insikt om kärleken och att blöda villigt och glatt,

att vakna i gryningen med bevingat hjärta och tacka för en ny dag av kärlek, att vila vid middagstimmen och begrunda kärlekens hänryckning, att vända hem med tacksamhet när aftonen är inne och sedan somna med en bön för den älskade i hjärtat och en lovsång på läpparna."

Inayat Khan

Johan Wretman har också intresserat sig för sufi-läraren Inayat Khan.

– Jag har funnit, säger han, ganska stora likheter mellan Kahlil Gibrans och Inayat Khans tankar. Den gemensamma nämnaren tycker jag Kahlil Gibran ger uttryck för, när han säger: "Gud skapade sanningen med många dörrar för att hälsa alla troende välkomna som knackar på." Och detta var just kärnan i Inayat Khans sufi-budskap, nämligen alla religioners likaberättigande som olika vägar att nå ett och samma mål.

Några aforismer ur boken "Gayan; toner från tystnadens musik" av Hazrat Inayat Khan:

"Varje ögonblick av ditt liv är av större värde än någonting annat i världen.

Medel tillräckliga för det dagliga livets enkla behov är en större gåva än de rikedomar som öka livets bekymmer.

Det tjänar till intet att du säger dig känna sanningen. Om du kände sanningen, skulle du tåga.

Det är lätt att bli lärare, men svårt att bli lärjunge.

När människan kommer i beröring med den yttersta sanningen, inser hon att ingenting finnes som icke är inom henne själv.

Ingen handling här i världen kan stämplas som synd eller dygd. Det är dess förhållande till den enskilda själen som gör den till endera delen.

Densom bereder rum för andra i sitt hjärta, skall själv finna härbärge överallt.

En världslig förlust blir ofta till andlig vinning.

Livets smärta är det pris vi betala för vårt hjärtas levandegörelse.

En uppriktig människa har en doft omkring sig som förnimmes av ett uppriktigt hjärta.

Livet är ett lägligt tillfälle, och stor skada är det om människan inser detta då det är för sent.

Visdomen är lik horisonten. Ju mer du nalkas den, dess avlägsnare synes den dig.

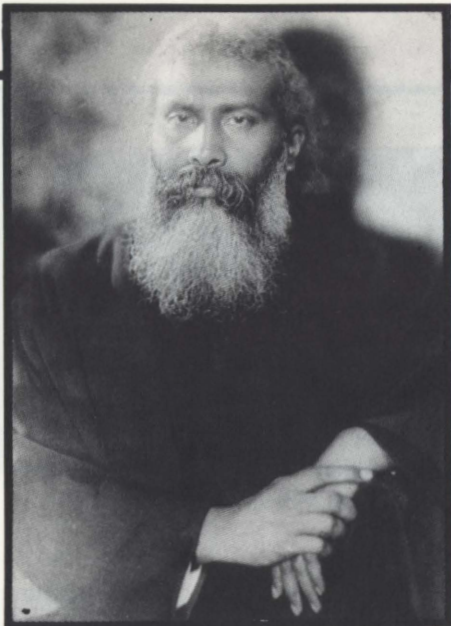
Varje mänsklig personlighet är lik ett musikstycke, med sin egen individuella ton och rytm."

Skriftställaren Olle Wedholm berättar om Hazrat Inayat Khan:

– Han föddes i Baroda, Indien, den 5 juli 1882 och tillhörde en av de förnämsta släkterna i landet. Khan betyder ju prins eller furste. Han fick en mycket förnämlig uppfostran, inte minst när det gällde musik och religion. På såväl fädernet som modernet hade han tydligen ett rikt arv. Hans morfar var grundare av den musikaliska akademien i Baroda och skapade även ett notsystem, antagbart över hela Indien.

– Som många barn var Inayat Khan frågvis. Han ställde frågor till sina föräldrar som dessa hade svårt att besvara. Det märktes tidigt att han var en sökare. I skolan blev det de allvarliga ämnena som intresserade honom, såsom poesi, religion, etik, logik och musik. Han sökte sig gärna till främlingar, särskilt yogier och mystiker, samt spämän av olika slag. Många gånger glömde han bort sina måltider när han umgicks med dem.

– Så småningom träffade han i Nepal en verkligt förnämlig yogi som initierade honom i sufismens olika grader. Han berättar själv i sina "Bekännelser" att han i yngre år tog del av praktiskt taget alla de heliga skrifter som finns i de olika religionerna. Han påminner i detta ganska mycket om Ramakrishna, som ju grundade Ramakrishnamissionen för att försöka skapa ett broderskap mellan de olika religionernas anhängare. Inayat menade att varje religion är ett uttryck för sin kultur, sin tid och att det finns en kärna i dem alla, som är kärlekens budskap. Denna uttrycks på olika sätt, men är alltid densamma. Det är bara de yttre formerna som skiljer religionerna åt. Man kan nästan tala om sufismen som något av ett religionernas förenta nationer. Åtminstone är det väl närmast det som föresvävar Inayat Khan, när han beger sig först till Europa och sedan till Amerika, där han håller många föreläsningar vid de största universiteten. Han besökte nog praktiskt taget alla de större länderna, men första världskriget hindrade honom i hans missions-

Inayat Khan

verksamhet.

– Han gick ur tiden efter en kort tids sjukdom den 5 februari 1927 i Indien. Han var då inte mer än 45 år gammal.

Anna-Greta Ångström, ledare för sufi-rörelsen i Sverige, berättar:

– Inayat Khan besökte Stockholm 1924, och då hade jag förmånen att få lyssna till honom och se honom i en familj. Det som betydde allra mest för mig var att kunna se och höra honom, hans melodiska stämma, se hur han rörde sig så kungligt, när han gick omkring i ett litet bibliotek, där han sedan talade.

– Han började sitt tal med orden "Beloved ones of God", och man kände att det var något som han sa helt uppriktigt. Han såg alla människor som Guds älskade. Vad han sedan sa, minns jag inte så mycket av nu, men jag kommer ihåg att han betonade som det väsentligaste att vi lärde oss att se Gud i människornas hjärtan.

"Det första som en sökare efter sanningen måste göra klart för sig är ändamålet med livet. Så snart själen börjar känna sig fri från livets berusning, är det första den frågar sig: 'Vad är ändamålet med mitt liv?'

Varje själ har sitt eget ändamål, men till sist uppgå alla ändamål i ett och detsamma, och det är detta ändamål som sökes av mystikern. Ty alla själar skola, vare sig på den rätta eller den orätta vägen, förr eller senare komma fram till detta ändamål, ett ändamål som måste fullbordas, ett ändamål för vilket hela skapelsen avsetts.

Men skillnaden mellan den sökande själen och den själ som i blinda verkar för detta ändamål är lik skillnaden mellan materialet och dess utformare. Leran verkar för ändamål

let att forma ett käril, och det gör även krukamakaren, båda tillsammans, men det är krukamakarens glädje och företräde att känna lyckan av ändamålets fullbordande, det är icke lerans. Och detsamma är förhållandet mellan de själar som medvetet strävar hän mot detta ändamål och de varelser som omedvetet strävar hän mot det. Bådadera komma slutligen till samma fullbordande. Skillnaden ligger i medvetandet."

"Rosenknopp, vad gjorde du hela den långa natten? Med knäppta händer bad jag till himlen att den måtte öppna mitt hjärta.

Vattenlilja, vad företräder du i din vita skrud? Renheten i hjärtat av denna sjö.

Tulpan, varför har du öppnat dina läppar? För att säga dig vad jag har lärt i tystnaden. Och vad lärde du? Att göra mig själv till en tom skål.

Rosenbuske, vad är du, vän eller fiende? Jag är bådadara. Ty mina blommor är en väns smekning och mina törnen en fiendes sting.

Korn, varför växer ni så tätt samman? Enhet är vår styrka. Det är därför du söker i oss ditt livsuppehälle."

Bo Yin Ra

Josef Anton Schneiderfranken, med författarnamnet Bô Yin Râ, började som impressionistisk landskapsmålare, men skildrade senare i sina målningar också en andlig verklighet. Det är emellertid som författare han är mest känd. Här följer ett avsnitt ur hans bok "Om lyckan":

"Har du någon gång sett ett barn som byggt en borg av sand och glatt klappat händerna, då dess verk var färdigt? Här har du funnit din mästare, du som längtar efter lycka. Här är en människa som funnit lyckan, och om du icke vill söka lyckan på samma sätt som barnet, skall du under kval förgäves törsta efter din lycka. All jordens lycka – och om den allenast skall det talas i denna bok – är en den skapandes lycka, antingen han i sig skapar

kärlekens konungliga rike eller hans verk gestaltas ur anden, eller materiella värden ger gestalt i materien åt hans skaparvilja.

Endast den skapandes glädje över sitt verk är lycka, och allt som du eljest må nämna vid detta namn skall, om du förtro dig till det, säkerligen bedraga dig på sann lycka, så långt denna jord kan giva den."

Svante Widing, utgivare av Bo Yin Ras böcker (Widings förlag) berättar om författaren:

– Han var född i Sydtykland 1876 av föräldrar som hörde till medelklassen. Hans skolgång var mycket kort, men han var konstnärligt begåvad och kom in på konstskola, där han utbildade sig till målare. Han studerade även för några på den tiden kända konstnärer. Sedan gjorde han utlandsresor, bland annat till Grekland, där han var så länge att han lärde sig språket. Det var också där han fick sina andliga kontakter och började skriva sina böcker omkring 1910. Efter kriget flyttade han till Lugano i Schweiz, där han bodde till sin död 1943. (Han har tre döttrar i Schweiz.)

Varför ger man ut Bo Yin Ras böcker i Sverige?

– Vi tyckte att böckerna hade så stort värde, svarar Svante Widing, att många svenskar borde kunna ha intresse för dem. Men det har varit mycket svårt att få dem kända i Sverige. Det går bättre på tyska språket. Där är man uppe i upplagor på 5 000 exemplar, som man säljer och får nytrycka.

– 21 av Bo Yin Ras böcker är utgivna på svenska. Därutöver har vi ungefär 15 översatta, men ännu inte utgivna.

Kan man hitta någonting i hans böcker som inte finns någon annanstans?

– Egentligen inte. Det rör sig om samma sanningar som finns i alla religioners kärna, men de är hos Bo Yin Ra uttryckta med andra ord.

– På flera ställen säger han att läsaren inte skall utgå från att han har rätt, utan i stället pröva i sitt inre om det han säger är sant.

"Man kan icke tala om lyckan utan att också tänka på den lycka som människor kan bygga upp i kärleken till varandra.

Men alltför lätt glömmar man även här att denna kärlekens lycka, liksom varje lycka, måste skapas.

Rätt så många människor lever i en ständig väntan på en eller annan kommande 'lycka', och bland dem finns återigen många som icke begär någon

Profetiska toner om lyckan

annan lycka än lyckan i kärleken mellan man och kvinna.

Många väntar förgäves under hela sitt liv, emedan lyckan, som de drömmar sig den icke låtersig finna på deras levnadsväg.

Andra åter tro sig en dag ha funnit sin kärleks lycka, men efter en kort tid börja de få ögonen öppna och tvivla på möjligheten att kunna vinna en varaktig kärlekslycka.

Dåraktiga yttranden om kampen mellan könen återljuder i deras öron för att fullborda lidandet.

Men de som så fått ögonen öppna, har dock i verkligheten icke på långt när i sanning fått sina ögon öppnade och är icke fria från misstag, utan har blott dukt under för ett nytt missstag.

Till en början trodde de att kärlekens lycka är en slumpens gåva som utan deras åtgöranden måste låta sig finna och behållas.

Nu är de skenbart fria från denna villfarelse, men blott med avseende på deras ömsesidiga val, och de hemfaller genast under en ny förvillelse i det de tror att hela olyckan blott är en följd av deras felaktiga val.

Ack nej, ni som tror er besvikna på er kärlekslycka, er första impuls som förde er till varandra skall, i de allra flesta fall, knappast ha bedragit er, men ni bedrar nu er själva, då ni icke kan göra er fria från den felaktiga tron, att all kärlekslycka måste låta sig finna utan ert åtgörande.

Ni vet blott ännu icke att ni först måste åt er skapa er lycka, om den skall bli er till varaktig egendom, till en livets rikedom, som ej kan förloras. Er vilja att verkligen nå fram till lyckan har ännu ej varit ren.

Ännu idag är kärlekens lycka inte

förlorad för er, om en gnista av äkta kärlek fortfarande döljes på djupet hos er, så snart ni inte längre avstänger er från insikten, att det var därför ni gick miste om lyckan, att ni hoppades den skulle låta sig finna utan er egen skapande insats, hoppades skörda utan sådd.

Den som i sig äger makten att kunna lyckliggöra en annan människa, han äger därmed på samma sätt också makten att göra henne djupt olycklig.

Först när du ser din makt att göra den älskade lycklig, bli framgångsrik, då skall du också med häpnad upptäcka, att era förut så motsatta sätt att betrakta saker och ting plötsligt förenas."

Intervjuerna om Kahlil Gibran, Inayat Khan och Bo Yin Ra är hämtade ur "Profetiska toner om lyckan", det sjunde radioprogrammet i en serie om 15, som behandlade kultur med andlig förankring.

Peter R. Meyer var ansvarig producent för serien. Han är anställd vid Riksradios kulturredaktion. Sedan början av 70-talet har han specialiserat sig på att göra radioprogram i utkanterna av det etablerade, ofta med andliga eller avantgardistiska förtecken. Han arbetar med att utveckla radiomediet som konst. Nyligen ställde han ut sin Audio, dvs ljudkonst, på Moderna museet i Stockholm. Besökarna fick där tillfälle att lyssna på hela hans samlade produktion. Bland programmen märks Nattövningarna "Ektoplasma" och "P" samt program om Hermann Hesse, Jan Fridegård, Saint Exupéry, Sverre Holmsen, Denis Lindbohm, Birgit Cars m fl. Utställningen kommer att turnera runt i Sverige.

– Att producera andliga program under 70-talet på Sveriges Radio krävde ofta taktik, mod och uthållighet, upplyser Peter. Han utvecklade som synes på bilden sin egen metod. (Foto Pavel Rogalski, 1978.)

Hälsans mysterium

Varför är somliga människor alltid friska, även när de utsätts för stora påfrestningar? Vilka egenskaper har de? De frågorna ställs på Idag-sidan i Svenska Dagbladet 27 mars i en artikel av Cordelia Edvardson. Professor Aaron Antonovsky i Israel får ge sitt svar. Han har forskat om "hälsans mysterium" och säger att faktorer som hjälper oss att handskas med livets bördor är en känsla av meningsfullhet, av sammanhang och begriplighet och känslan att man har makt över sitt liv. Man behöver inte tro att man kan lösa alla problem, men man skall förstå att sätta gränser – inom de gränserna finns det som är viktigt för en själv och som man har makt över. Också pengar, vänner, god intelligens, jagstyrka och en bra husläkare är positiva hälsosfaktorer. "Pengar gör ingen lycklig, med de lugnar."

BÔ YIN RÂ

Böcker för dig som söker ett meningsfyllt liv och harmoni, säkerhet och klarhet.

Många människor får idag inte sin innersta religiösa längtan uppfylld på ett fullständigt tillfredsställande sätt, trots att det inte råder någon brist på trosbekännelser och religiösa sektor. Till dessa människor talar Bô Yin Râ. Utan yttre bindning till något religiöst samfund visar hans böcker möjligheter att upptäcka det verkliga målet för den mänskliga tillvaron och att gestalta livet meningsfyllt och harmoniskt.

Boken om den levande Guden	45:-
Boken om livet efter detta	28:50
Boken om lyckan (inb.)	46:-
Vägen till Gud	22:-
Boken om kärleken	29:-
Tröstens bok	16:-
Johannes visdom	37:-
Mysteriet från Golgata	29:50
Kultmagi och myt	33:50
Tillvarons mening	21:-
Livets ord	25:-

Försändelser över 100:- eller minst 3 böcker fraktfritt.

WIDINGS FÖRLAGS AB
Per Hörbergs väg 1
161 55 Bromma

Peter R. Meyer

Eva Jagrell, sökarpoet

Eva Jagrell har gett ut tre diktsamlingar (och en barnbok).

– Jag skriver för att uttrycka känslor, säger hon, det som jag reagerar på, ofta händelser i mitt liv. Det kan vara småsaker eller något större, och det är såväl positiva som negativa känslor.

– Jag undervisar på högskolan i religion, historia och svenska. Det tar mycket kraft, både fysisk och psykisk, men ger också väldigt mycket tillbaka. Utan yoga och meditation tror jag inte att diktsamlingarna hade kommit till. Jag vet att det frigörs kraft, när jag mediterar t ex. Den kraften, energin, måste jag få utlopp för, och för mig har det blivit i form av dikter.

*Ibland är våra tankar så lika att tråden som jorden vilar på nästan brister av glädje
Då ser den bruna fläcken i ditt blåa öga*

*bortom livets och dödens gränser
bort mot detta Något
som vi båda andas in
i meditation och hänryckning
detta Något
som aldrig låter sig fångas
i former och ord
men stilla låter sig beröras
i stunder av nåd*

Kärleksmotivet är något centralt i Evas diktning.

– Ja, kärlek är ett mycket viktigt begrepp för mig. Och jag tycker man ska vidga det. Det är större än man anar.

Eva vill inte sätta någon etikett på sig som poet.

– Jag försöker gå på upptäckarfärd i alla religioner, försöker hitta det gemensamma. Och alla religioner syftar till samma mål, de är bara olika vägar dit.

Och vad är det för mål?

– Det är förståelsen av tillvaron, insikten varför vi finns här på jorden. Att försöka bli mer och mer kärleksfulla mot Livet i alla dess former tror jag är en viktig bit av meningen med att vi finns.

En av Evas dikter har rubriken "När allt är som svårast", och några dikter handlar om döden. Grubblar Eva över döden?

– Nej, säger hon, inte speciellt mycket. Men jag mötte döden väldigt nära och intensivt under en kort period i mitt liv.

*En dag står man där
mitt i det okända
Som man bara läst om i böckerna
eller trodde hände de andra
Döden niger precis framför en
inte en gång
utan flera*

Till minne av den chilenska poeten och visdiktaren Victor Jara, avrättad på stadion i Santiago, hösten 1973.

*Världen ska aldrig glömma dig
Dina avhuggna fingrar
lever ännu
Utan att darra
pekar de på oss
allt medan din sång
blandad med de andras
stiger stolt
från stadions blodiga läktare
och av vindens strängar
förs vidare
ut till en förstummad värld.*

*djupt
djupt
Man sitter där i en stol
med de varma tårarna
klistrade på de oförstående kinderna
Två gånger neg döden för mig i
samma vecka
på darrande knän neg jag tillbaka
Och nu niger den igen
Utan tårar stirrar mina ögon mot mig
i spegeln
Detta är gränsen för det okända
Måste jag niga tillbaka?*

– Det var en mycket ung människa som dog, hastigt. Jag förstod ingenting. Nu efteråt förstår jag bättre, men då kändes det fel att den människan dog just då. Därför skriver jag att jag tyckte det var gränsen för det okända.

– Men jag har aldrig varit rädd för döden, vad jag kan minnas. Jag tror att om man accepterar livet och är riktigt glad i livet, som jag är, då accepterar man också döden. Livet har sin egen rytm. På inandningen följer utandningen. Kanske är döden livets största äventyr, har någon sagt.

Eva säger att hon tror att livet på något vis är en skola och att döden inte är ett definitivt slut, utan bara en ny möjlighet, en fortsättning.

Evas dikter är övervägande positiva. Även när hon skriver om mörka saker, som döden, försöker hon att ta fram ljuset som finns hela tiden.

– Om man skall tala om ett budskap i mina dikter, så är det att ljuset finns och att det andliga finns och att man inte ska tryckas ned av mörkret trots att det är väldigt tätt just nu överallt i världen, utan att man ska försöka se ljusglimtarna och medverka till att de blir allt fler.

– Jag tror att en kamp måste föras på två plan, det inre och det yttre. Jag tror alltså inte det räcker med en kamp

för att förbättra världen, utan att man alltid måste arbeta också med sig själv. Jag beundrar dem som arbetar politiskt och socialt, men jag menar att man samtidigt måste försöka förstå sig själv och andra, hur vi fungerar. Vi kan inte komma ifrån vårt inre. Den andliga verkligheten finns hela tiden. Jag tror att när vi kombinerar en inre utveckling med en yttre kamp, då kan vi närma oss problemens lösning.

– En av mina dikter handlar om att man måste försöka vara fri och leta efter sig själv och inte bara vara så som andra vill att man ska vara.

*Den största friheten
är att vara fri
inför sig själv
att våga känna och tänka
vad du verkligen
känner och tänker
att våga möta och uppleva
människorna
som de är
och inte som andra
vill att de ska vara
Detta är den största friheten
den är du
ingen kan någonsin
ta den ifrån dig*

"Eva Jagrell, sökarpoet" bygger på en radiointervju som Peter R. Meyer gjorde i programmet "Vågor av ömhet i ett förtvivlat ögonblick", 14 oktober 1978.

Av Eva Jagrell:

Dansa min själ (Eremitpress, Viken 1975)

Vågor av ömhet (Settern 1977, slut-såld)

Bärnstensskogen, barnbok 1977

Ögonen vägrar ljuga (Settern 1981)

Två dikter

av

Eva Jagrell

*Förtvivlan ligger ständigt på
lut,
bakom vardagsmaskerna
håller demonerna
Men nattens mörker försvinner
och morgonen förlöser sig själv
i ett nytt leende*

*

*Gud hjälpe oss
att vi förstår
att händerna vi knäpper
i bön till Dig
är Ditt svar på bönerna
– med dem förändrar vi värld-
den*

*Gud hjälpe oss
att vi förstår
att hjärnan vi formulerar
våra vackra böner med
är Ditt svar på bönerna
– med den styr vi
våra tankar och beslut*

*Gud hjälpe oss
att vi förstår
att hjärtats slag
till Din ära
är tänkta att slå
i takt med våra medmänni-
skors
i delad solidaritet*

*Gud hjälpe oss
att vi aldrig glömmar
att det vi ber om
redan är oss tillfallet
i vårt eget namn
när vi verkar i kärlek
på vår jord*

Peter R. Meyer

Den sjätte mannen

Olle Wedholm, född i Uppsala 1908, är nog mest känd för att han var den sjätte medlemmen av "De fem unga" – alltså den litterära gruppen Erik Asklund, Josef Kjellgren, Artur Lundkvist, Harry Martinson och Gustav Sandgren.

Så här skriver Karin Thorin i sin trebetygsuppsats "Olle Wedholm och de fem unga":

"De blivande sex unga uppmärksammade varandras litterära försök i arbetarpressen, och Artur Lundkvist tog initiativet att samla dem till en modernistisk front. Genom en omfattande korrespondens knöts kontakterna, och Wedholm, som på Birkagårdens folkhögskola blivit bekant med Lundkvist, sammanträffade genom dennes förmedling med de andra i gruppen. Wedholm skulle medverka med 18 dikter i antologin "Sex unga", 1928, men den refuserades av Bonniers. Man beslöt att återkomma följande år, men då hade Wedholm fallit bort. Han vidhåller att han aldrig blev tillfrågad."

Så här berättar Olle Wedholm själv om sin bakgrund:

– Redan som ung var jag en sökare. När jag var i pubertetsåldern blev min

mor sinnesjuk. Jag var samtidigt själv mycket sjuk, hade svår äggvita, och fick avbryta skolan. Min far hade ekonomiska svårigheter. Allting liksom störtade samman i mitt liv – och då började jag söka. Bland det jag fann, av en ren tillfällighet, var en lärarinna Elsa Ulma-Haglund, som höll "universella gudstjänster" i en liten lokal vid Snickarbacken i Stockholm. Dessa gudstjänster grep mig.

– Det var ju något av en sensation att vid den tiden, mitten av 1920-talet, få se en kvinnlig präst i en svart togaliknande dräkt officiera vid altaret, där det stod åtta ljus och låg sju heliga skrifter förutom några blommar och ett rökelsekar. Böckerna representerade hinduismen, buddhismen, zoroastrianismen, den oförgångliga filosofin, judendomen, kristendomen och islam, och ur dessa lästes valda stycken som belyste dagens ämne. Gudstjänsten inleddes med en stunds tystnad, och där förekom några böner av Hazrat Inayat Khan, som fört den moderna sufismens budskap ut i världen.

– Gudstjänsten avslutades, vill jag minnas, med orden: "Vi hembära till allvetande Gud vår vördnad, vår tillit

och vår tacksamhet för ljuset av Den Gudomliga Sanningen."

– Det var en verkligt Universell gudstjänst som riktade sig mot det odifferentierade Gudomliga Ljuset bortom de olika religionernas strålar och vägar. Fortfarande står den formen av gudstjänst oöverträffad och verkligt demokratisk på det andliga planet, synes det mig.

– Du lär ha varit den sjätte medlemmen av "De fem unga"... Vill du kommentera det?

– Inte mycket att kommentera. Men jag kan berätta att Artur Lundkvist och jag en dag satt på kaféet Röda rummet vid Norra bantorget, då en man kom in och sålde tidningen "Den arbetslöse". Han slog sig ned vid vårt bord. Det var Harry Martinson. Vi började samtala och ge varandra tips om var man kunde sälja dikter och andra småsaker som man skrev.

– Harry hade som arbetslös vandrat hela vägen från Göteborg tillsammans med en ävenledes arbetslös kamrat, Nisse Knöös. Denne var tolstoyansk anarkist – direkta motsatsen till bombkastare – och gick alltid med "Nya testamentet" i bakfickan på liknande sätt som Dan Andersson

brukade bära med sig "Bhagavad-Gita". Såväl Harry som Nisse var lungsjuka, och den senare föll en dag vid en blodstörtning i rännstenen och dog en kort tid därefter. Jag tror det tog Harry mycket hårt. Och Nisse Knöös fick nästan något av en gloria över sig bland kamraterna, en arbetslös kamrat som stupade på gatan.

– Harry själv hade inte någon bostad, men ofta bar han ett paket med ett litet tält i under armen som han på nattkröken slog upp någonstans utanför tullarna. Men när Artur Lundkvist och jag träffade honom första gången var han – som oftast – mycket pratsam och gladlynt.

– Efter det blev jag i tillfälle att hjälpa honom med hans första bok! Jag skrev rent den. Det var nämligen så att jag hade en skrivmaskin, men det hade inte Harry på den tiden. Boken hette "Hav och hamnar". Men den blev aldrig godtagen av Bonniers. Sedan kom vi att hålla kontakt med varann litet de närmaste åren. Det blev bl a fråga om den här antologin, "De sex unga". Men den refuserades av Bonniers, och sedan kom jag att tillfälligt lämna stan, fick ett fast jobb på "Informationsbyrån Mellanfolkligt samarbete för fred", gifte mig och därmed kom jag vid sidan av gänget.

– Men du har i alla fall gett ut ett par böcker.

– Ja, en liten bok på Forum, "Två timmar om film", tillsammans med filmteknikern Åke Rydberg, och så "Den dolda lyckan", i mitten av 50-talet. Det är faktiskt från början sufi-betraktelser som i litet omarbetad form samlats i boken. Den utkommer nu 1983 i en andra, något utökad upplaga. Sannolikt kommer även en bok med "aforismfilosofi". För övrigt har jag mest skrivit tidskriftsartiklar.

– Vad har du gjort hela livet, sen du lämnade de fem unga?

– En stor del av tiden har jag varit på föredragsturnéer. Jag har ju varit folkbildare, varit ute i föreläsningsföreningarna, legat ute hela terminerna på föredrag. Till en början var det mest filmen som åsiktsbildande faktor som intresserade mig. Så småningom kom intresset att glida över till livsåskådningsfrågor.

– I många år har jag bl.a. försörjt mig på kriminalitet, som nämndeman vid Stockholms tingsrätt.

Jag ber Olle Wedholm läsa ett avsnitt ur "Den dolda lyckan". Han väljer följande:

"Hela världen är fylld av underverk, men vi är så vana vid dem att vi betraktar dem som vardagsting, säger den danske sagoförfattaren H. C. Andersen. Han har rätt. Världen är full av underverk. Livet självt med alla dess företeelser är ett sådant. Men vana gör oss blinda, ty vanan är blindhetens moder.

Tankar om Tänkvärda Ting

Litet aforism-filosofi

Eget och samlat av Olle Wedholm

«Kanske kommer det en dag, då var och en gör sig själv sin Bibel, då han hos mänsklighetens tänkare samlar de ord, som synas honom djupast och skönast för att om och om igen läsa dem och upptaga dem i sig själv.»

Jean-Marie Guyau
1854 – 88

«Jag är övertygad om att fysiologen, diktaren och filosofen en gång skola mötas, talande sama språk.»

Claude Berard
1813 – 78

«Jag tänker, alltså är jag till.»
Cartesius (eg. Descartes)
1596 – 1650. Drott. Kristinas lärare

«Till följd av sin förundran begynte människorna att tänka, både i vår tid och i gångna tiden.»

Aristoteles
384 – 322 f.Kr.

Allting har en orsak. Orsaken till livet är det vi kallar Gud.

Livet är evigt och en del därav är vi – alltså eviga.

Var god – mot Gud, lyd hans bud och du räddar vår jord!

Ekologi: var god mot skapelsen så är skapelsen god mot dig.

Moral: att leva i enlighet med livets lagar.

Vetenskap: Det mätbaras vittnesmål om det omätbara.

Religion: universell medkänsla med allt levande.

Kultur: genom visdom behärskad natur.

Politik: intressekamp för närsynta.

Livet skulle ej bestå, om det vore orättvist. I sitt innersta väsen är det balans och harmoni.

Jordelivets hemskhet tvingar oss i höjden från materia till ande, för att kunna överleva.

Man förstår endast den eller det som man känner sympati för. Därav nödvändigheten att älska. Hatfulla ögon ser endast brister och fel.

Endast den som är sann kan uppfatta sanningen. «Endast den som är ren skådar Gud.»

Att vara människa innebär att skapa utan att skada, att använda verktyg istället för vapen.

Om var och en hade omsorg nog och var och en delade med sig nog, skulle var och en få nog, ty det finns nog för allas behov, men ej för allas begär.

Börja själv med vad du anser rätt. Det är inte lätt, men säg ett bättre sätt!

Om vi därför liksom nyväckta kunde möta livet dagfriskt som på tillvarons första morgon, vilket jublande under skulle det då inte te sig för oss. Med Aristoteles skulle vi då kunna säga: Till följd av sin förundran begynte människorna att tänka, både i vår tid och i gångnatider. Till följd av sin förundran började de tänka, när de mötte livet som ett under.

Tankens ljus tänds vid egots möte med livet. Samma fenomen uppstår nedtransformerat på det fysiska planet, när man tänder en tändsticka. En viljeakt åstadkommer en rörelse av

stickan mot askens plån och friktionen mellan tanken-handlingen och materien-plånet alstrar den värme som tänder, och lågan brinner sedan av näring från tvenne världar: jord och luft.

Endast den som själv brinner, kan tända andra, lär oss tändstickan."

Berättelsen om "den sjätte mannen" bygger på en radiointervju som Peter R. Meyer gjorde med Olle Wedholm i programmet "Vågor av ömhet i ett förtvivlat ögonblick", 14 oktober 1978.

ZEN OCH FILOKALIA

Av Sten Rodhe

Kristus
av Sofronov

Denna tidskrifts läsare vet antagligen mer om Zen än om Filokalia. Vad är Filokalia?

I Sökaren 2, 1981 skrev jag en artikel om "Jesusbönen och den ryske pilgrimen". Anledningen till uppsatsen var en nyutgivning av "En rysk pilgrims berättelser", en bok som utkom i Ryssland 1881 och som kom på svenska första gången 1961. Den ryske pilgrimen hänvisar till Filokalia som sin käraste läsning och rekommenderar studier i den. I artikeln påpekade jag flera överensstämmelser mellan zen-meditation och vad den ryske pilgrimen, inspirerad av Filokalia, säger om övning av Jesusbönen.

Under det senaste året har jag – efter pilgrimens anvisningar – läst en hel del i och om Filokalia och översatt valda stycken.

Filokalia är namnet på en rätt omfattande samling skrifter på grekiska, som utgavs 1782 i Venedig. Namnet (med betoning på sista i-et) betyder kärlek till det sköna (eller goda). Författarna till skrifterna är munkar och biskopar från östra Medelhavsområdet, främst Egypten och Grekland, från 300-talet till 1400-talet. Ett centrum hade denna munkfromhet i synnerhet på 1300-talet och framåt på berget Athos i Grekland. Den ene av utgivarna kallas Nikodemos från det heliga berget. Till Athos kom många munkar från Ryssland, och redan 1793 förelåg en översättning av delar av Filokalia till kyrkslaviska. Denna Filokalia fick stor betydelse för ryskt kyrkoliv under 1800-talet. Dostojevskij och andra ryska författare läste den. Det är till den som "den ryske pilgrimen" hänvisar.

Mot slutet av 1800-talet gjordes en översättning till ryska, en översättning i fem volymer som omfattade flera skrifter än den grekiska samlingen och ofta omskrev originaltexterna.

På västeuropeiska språk förelåg länge bara urval ur Filokalia. 1979 utkom emellertid första delen i en fullständig översättning till engelska av den grekiska Filokalia, närmast gjord efter den grekiska textens tredje upplaga, utgiven i fem delar 1957–63. Den engelska översättningens andra del kom 1981. Ytterligare tre delar utlovas.

I Filokalia behandlas många ämnen, men det som väckt och väcker störst intresse är det som sägs om Jesusbönen, som också kallas hjärtats bön. Det är en bön som genom att fylla sinnet med Jesusnamnet utestänger alla andra tankar och intryck och därmed öppnar vårt inre (hjärtat) för den Heliga Andens gåvor.

Evagrios, munk i Egypten på 300-talet, talar inte om Jesusbön utan om "ren bön", bön bortom alla tankar och begrepp. "Försök göra ditt inre

dövt och stumt under bönen – då kan du bedja." "Var på din vakt och skydda ditt inre från tankar, när du ber." "Du kan inte nå den rena bönen, så länge du är snärjd i yttre ting och oroas av ständiga bekymmer. Bön betyder att lägga sina tankar åt sidan." Sådan bön ger hjälp och kraft att leva: "Bön är läkemedel mot dysterhet och förtvivlan."

Diadokos, biskop i Grekland på 400-talet, menar, att vårt inre behöver något att ta fasta på, när yttre intryck utestängs: "När vi har stängt alla utgångar för tanken genom att bara tänka på Gud, så kräver tanken av oss någon uppgift som tillfredställer dess behov av aktivitet. För att dess ändamål skall kunna uppfyllas bör vi inte ge den någonting annat än bönen 'Herre Jesus'."

På 500-talet ger Abba Filemon en fylligare form åt Jesusmeditationen än bara Jesus-namnet: "Låt ditt hjärta vara uppmärksamhet, och säg i ditt inre med uppmärksamhet och med fruktan och bän: 'Herre Jesus Kristus, förbärma dig över mig'."

Jesusmeditationen bör ständigt pågå, liksom andningen. Omkring 600 skriver Johannes Klimakos: "Må tanken på Jesus förenas med din andning: då kommer du att förstå nyttan av stillheten."

I stillheten kan alla möjliga tankar dyka upp i ens inre. "Så snart vi fylls med onda tankar, bör vi kasta in åkallandet av vår Herre Jesus Kristus mitt ibland dem. Erfarenheten har lärt oss, att vi då genast kommer att se dem försvinna som rök i luften" skriver munken Hesykios på 700-talet.

Över upplevelsena under meditationen, Andens gåvor, kan man inte bestämma. De kommer och går som de vill. Omkring 1000 skriver Simeon den nye teologen: "Trolovningen med den Heliga Anden är oförklarlig även för dem som får del av den. Den förstås oförståeligt, påtvingas utan tvång, blir synlig osynligt. Den ger liv åt, talar i och rör honom som har fått del av den. Den flyger bort från sin hemliga vistelseort, där den var instängd, och låter sig oväntat finnas där igen. Det visar att den inte kommer för beständigt, när den kommer, och när den försvinner är det inte för att aldrig komma tillbaka."

Filokalia-fromheten, med sin betoning av att andas med Jesusnamnet, fick på 1300-talet en uppblomstring i hesykasken, en riktning inom den ortodoxa kyrkan med centrum i Athos-klostren. Ordet hesykasm kommer av grekiskans hesychia = stillhet. Hesykasmens tre främsta företrädare på 1300-talet blev Nikeforos, Gregorios Sinaiten och Gregorios Palamas.

Gregorios Sinaiten kommer, liksom många andra, in på betydelsen av kroppens stillhet för att nå inre

stillhet: "Enligt fäderna kan det vara stora skillnader i fråga om fysisk näring. Den ene behöver inte mycket, den andre mycket för att uppehålla sin naturliga styrka, och var och en blir tillfredställd, vad beträffar mat, i enlighet med sin styrka och sin vana. Men den som övar tystnad bör svälta, inte tillåta sig bli mätt. Ty när hans mage är full och därigenom tankarna beslöjade, kan han inte öva bön med renhet och fasthet."

Är allt detta något som bara angår präster och munkar? Nej, säger Gregorios Palamas: "Må ingen tänka, mina medkristna, att bara präster och munkar behöver bedja oavslutligt, och inte lekmän. Nej, nej, varje kristen utan undantag bör alltid bedja. Gregorios Teologen undervisar alla kristna om att Guds Namn måste kommas ihåg i bön lika ofta som man andas."

Var och en som vet något om Zen har lätt att i det som här sagts om och citerats ur Filokalia finna många beröringspunkter mellan den kristna Jesus-meditationen och den buddhistiska zen-meditationen. Här måste det räcka med några antydningar.

Både Zen och Jesusmeditation har sina centra i kloster men når också utanför klostren.

I både Zen och Jesusmeditation är det fråga om att tömma sitt inre på det vanliga tänkandets föreställningar och begrepp.

I både Zen och Jesusmeditation betonas att stillhet och tystnad måste övas.

Både Zen och Jesusmeditation inskräpper vaksamhet och uppmärksamhet som det grundläggande i övningarna.

I både Zen och Jesusmeditation uppmanas man att inte fästa avseende vid vad ens inre hör och ser under meditationen. Målet är den totala öppenheten, frånvaron av alla fantasibilder och föreställningar.

Meditationens frukter beskrivs likartat: inre frid, glädje, befrielse från dysterhet och förtvivlan.

I både Zen och Jesusmeditation talas om värdet av en viss yttre askes, avhållsamhet i fråga om mat och dryck, för att uppnå inre stillhet.

I båda betonas andningens samband med sinnets stillhet. I båda uppmanas man att med uppmärksamhet följa andningen.

Anvisningarna för Jesusmeditation säger emellertid mycket litet om kroppens ställning. Ibland rekommenderas man att sitta böjd med blicken riktad mot hjärtat, eftersom Jesusbönen är hjärtats bön. I Zen rekommenderas en helt annan kroppsställning: rak rygg. Över huvud läggs i Zen mycket mer vikt vid en noggrant reglerad kroppsställning.

Jesusbönen förekommer givetvis inte i buddhistisk zen. I någon mån kan de olösbara gåtorna, koan, motsvara Jesusbönens plats i kristen meditation. Koan skall fylla hela människan, inte bara hennes tanke, på samma sätt som Jesusmeditationen skall föras ned i hjärtat från huvudet.

Anm Sten Rodhe var tidigare lektor i religionskunskap och filosofi i Malmö, lever nu som pensionär i Lund. Han är teolog (indisk religionshistoria) och sysslar nu med studier av bön och meditation i olika religioner. För några år sedan utgav han boken "Att komma till sig själv – om olika former av meditation". På Proprius förlag utger han inom kort ett urval Filokalia-texter i svensk översättning.

Barmhärtighet är att i sitt hjärta uppleva sin nästas nöd. Det är vår nästas nöd som flyttar in i oss själva, som blir vår egen, först som en brännande smärta i vårt innersta, men genast därefter som ett krav på handling.

L. Lebrecht

KULTURREVOLUTION

Utveckla helhet av manligt-kvinnligt, individuellt-kosmiskt genom psykologin och livstolkningen av docent Björn Sjövall i böckerna:
Spänningen som livsform (30:-)
Skapande samspel (30:-)
Humor och mystik (15:-)
Symbolernas bok (30:-)
/en diktbok för vägledning ur kris/
Spänningens dialektik (15:-)
/ett nytt sätt för MEDITATION/
Meditationskort (5:-)

Sätt in förskotts betalning på postgiro 453872-4, så kommer det beställda portofritt.
Bokförlaget LOGOS, Stockholm.

Spiricom – hur gick det sedan?

Av Nils-Olof Jacobson

I nr 7, 1982 skrev jag om "rösterna från rymden" och om George Meek, William O'Neil och deras kontakter via "Spiricom" med personligheter från en annan värld. Åtminstone föreföll det vara en sådan kontakt. När någon som inte är knuten till en erkänd vetenskaplig institution kommer med ett så till synes orimligt påstående som att ha talat med en person som dog fjorton år tidigare, får han vänta sig att bli anklagad för bedrägeri. Sådana anklagelser har inte heller saknats. Meek förutsåg dem redan i det material han publicerade till presskonferensen i april 1982. Han skriver där kort och gott att han inte skulle riskera sitt femtioåriga internationella anseende på det tekniska området genom att iscensätta ett bedrägeri. I övrigt är han inte beredd att diskutera frågan, utan erbjuder alla intresserade att ta del av materialet och döma själva.

Åtskilliga hundra band och beskrivningar har sedan studerats av intresserade världen över. Några av dem har analyserat de röster som finns på kassetten. I ett meddelande av den 23 februari 1983 skriver Meek bland annat:

"En professor vid ett universitet i Tokyo har gjort en detaljerad röstanalys och, enligt den del av hans rapport som vi har översatt, drar han följande slutsats:

a) Det finns inga tecken på släktskap mellan O'Neils röst och dr Muellers, alltså inga indicier för buktaleri.

b) Dr Muellers röst låter som om den vore framställd med en datamaskin, men den kunskap, kostnad och komplexitet som skulle krävas för att åstadkomma så många timmars konversation var förmodligen större än de resurser som O'Neil och Meek hade."

Meek berättar också att en framstående expert på syntetiska röster i England har gjort detaljerade analyser av inspelningarna. Han har inte publicerat något om det men via privata

kanaler framfört sina gratulationer till gruppen. Ett amerikanskt elektronikföretag med över 1000 anställda köpte också materialet. Efter fem månader fick Meek telefon från dem, och de meddelade att de kostnadsfritt skulle ge *Metascience Foundation* all experthjälp för att lösa specifika tekniska problem. Meek kommenterar att "detta borde göra slut på alla tvivel om verkligheten i våra många timmars samtal med den intelligens vi känner som dr Mueller".

Som resultat av presskonferensen och det material som hade distribuerats internationellt fick Meek kontakt med personer som var intresserade att bedriva seriös forskning. Ett tiotal av dessa bedömde han ha "kvalifikationer, den nödvändiga intensiva önskan, tid och pengar för att åstadkomma en kreativ utveckling". Bland annat mötte Meek flera fackmän i elektronik som själva är mediala och som samarbetar tekniskt med sina kontakter på "andra sidan".

Kontakten mellan O'Neil och dr Mueller upphörde i november 1981. Fyra personer har hittills berättat för Meek om telepatiska kontakter med Mueller. I tre av fallen fann han indicierna svaga för en verklig kontakt, men det fjärde verkar desto mer lovande. Personen ifråga upplever kontakt i vaket tillstånd och kommunicerar genom skrift, och kan avbryta skrivandet och ställa frågor om det han nyss har tagit emot.

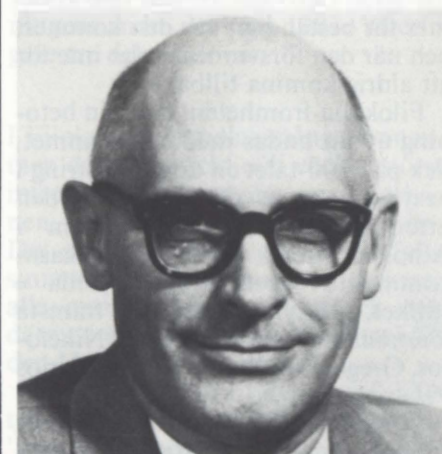
En tysk röstforskare vid namn Otto König gjorde enligt Meek den 14 januari 1983 ett röstexperiment vid Luxemburgs Radio. Under övervakning av hallåmannen och teknikerna fick han in röster av mycket hög ljudkvalitet som direktsändes till hundratusentals lyssnare i Europa. (Jag har sedan hört en inspelning av rösterna, som verkligen är högst märkliga och mycket tydliga.)

Arbetet vid *Metascience Foundation* inriktas nu dels på att utveckla elektroniken så att man en dag ska

kunna återknyta kontakten med dr Mueller eller någon annan i hans värld, dels på att skaffa pengar så att forskningen kan utvidgas. Därför har man bildat en särskild stiftelse. *Life-Beyond-Death Research Foundation*, som är öppen för alla. Den har till uppgift att stödja forskning om överlevnad av döden, i första hand med anknytning till elektronisk röstkontakt. Det sker genom att sprida information, etablera kontakter och samla in pengar som sedan kan kanaliseras till seriösa forskningsprojekt runt världen. En tidskrift som till en början kommer kvartalsvis heter *Unlimited Horizons*. All fortsatt information om *Spiricom* ges endast i tidskriften. Böcker ska också ges ut. En känd journalist är i arbete på en bok om kontakterna med dr Mueller.

Forskningsstiftelsen har en internationell kontaktgrupp där jag själv ingår som representant för Sverige. Jag är intresserad av kontakt med personer som arbetar på området, särskilt med dem som menar sig ha åstadkommit tvåvägskommunikation av samma typ som *Spiricom*.

Det kostar 30 dollar att bli medlem i stiftelsens stödförening, och man får då tidskriften och annat material. Adress: Life-Beyond-Death Research Foundation, P.O. Box 737, Franklin, NC 28734, USA.

Dr Mueller i jordisk gestalt

Astrologiundersökningen vid Chalmers

En undersökning för att testa astrologins validitet har genomförts vid Chalmers Tekniska Högskola i Göteborg, astronomiska avdelningen. Undersökningen får ses som en grupp studenters projektarbete under handledning av docent Curt Roslund.

Vi, astrologerna, hade före försökets början personlig kontakt med Curt Roslund vid ett tillfälle och två av studenterna i projektgruppen vid ett tillfälle. Dessutom förekom många telefonsamtal mellan Lund och Göteborg innan vi var överens om ramarna.

Vårt avtal var att chalméristerna skulle skaffa fram födelsedata på 15 mördare och 15 företagssekreterare. Vi hade godkänt det förfaringsättet att en kvinnlig teknolog bodde tillsammans med oss och övervakade oss under arbetets gång, dvs tre dagar. Vår uppgift var att skilja våldsmännen från sekreterarna.

En av chalméristerna hade räknat fram och tecknat trettio horoskopskarter, en för varje försöksperson; där fanns också planetkonstellationerna vid tidpunkten för ett mord som personen begått upptaget. De femton sekreterarnas brottsdatum var alltså fingerade.

Vi har förstått av teknologerna att det var ett mycket krävande arbete att dels få fram mördare och dels att checka upp födelsetidpunkterna vid respektive födelsesjukhus.

Försöket genomfördes på Hotell Wasa i Göteborg 21 – 23/2.

Curt Roslund och hans teknologer infann sig på morgonen den 21/2 för att överlämna arbetsmaterialet, trettio horoskop nummerade från ett till trettio och väl sammanblandade. Vi fick samtidigt meddelandet att de valt femton läkarsekreterare och inte företagssekreterare, vilket var överenskommet. Vår första reaktion på detta var starkt negativ då vi ansåg att en stor del av det system som vi förberett raserades. Det kan aldrig bli tal om att karaktärstolka 30 horoskop på tre dagar och därför hade vi i möjligaste mån satt upp riktlinjer för vårt tillvägagångssätt. Vi hade högst en timmes tid per horoskop. Som astrologer känner till, så är fängelser och sjukvårdsinrättningar kopplade till tolfte huset i ett horoskop, medan handel och ekonomi, där man rimligtvis bör hitta företagssekreterarna, är kopplat till tredje huset. I detta fall blev det en övervikt på tolfte huset för bägge grupperna, vilket försvårade vårt arbete betydligt.

Försökspersonerna var hämtade från olika delar av landet för att vi inte skulle kunna identifiera någon. Vidare fanns uppgifter om varje försöksperson i olika förseglade kuvert, betecknade med olika färg, som endast ett par initierade personer vid Chalmers kände till.

Efter försökets slut samlades vi tillsammans med projektgruppen och överlämnade våra svar. Det visade sig att vi lyckats identifiera nio mördare och nio sekreterare. Vid vår kontrollräkning av horoskopen senare, upptäcktes ett latitudfel och två horoskop makulerades. Vårt resultat blev därför att vi av samtliga tjugioåtta horoskop korrekt lyckades identifiera arton. Det anses statistiskt vara 12 % möjlighet att slumpen kan ha avgjort uttagningen.

Två vetenskapligt gjorda undersökningar omkring astrologins validitet har framlagts i Sverige det sista året. Maj Björks och Marie Sjöbergs psykologexamensuppsats talar klart till astrologins fördel och denna sista undersökning ger (trots byte av målgrupp) en god sannolikhet att kunskap om astrologi och horoskop och inte slumpen har avgjort resultatet.

Maj Björk
Kävlingevägen 29
222 40 Lund

Gun Hansson
Tingshögsvägen 78
222 40 Lund

Anm. Av 28 horoskop skulle slumpen träffa rätt i cirka 14 fall. Björk och Hansson klarade 18 rätt – 9 mördare och 9 sekreterare – alltså ett resultat nära slumpen, men ändå så att säga på rätt sida om slumpen.

SM

BUDDHASASANAFÖRLAGET
Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal
40 sidor, ca 20:-

Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16:-

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:-

Buddhistisk meditation

av Francis Story
32 sidor, ca 7:-

I bokhandeln eller direkt från förlaget

Sven Magnusson

"Flygande tefat" ... vad säger vetenskapen?

Pris 79:- inkl moms, portofritt

Zindermans förlag

Box 310

401 25 Göteborg 1

Tel. 031/13 78 32

"... en verkligt bra grundläggande presentation av några olika aspekter på problemkomplexet."

Anders Liljegen

SHAMANISM SOM HEALING

17-21/8

5 dagars intensiv kurs i indianernas uråldriga kunskaper, som helar och botar genom extasmeter, som dans och trummor. Kurser hålls på internat i Värmland och Säffle.

Lärare: Antropolog och initierad shaman prof. Michael Harner, USA, författare till »The Way of the Shaman«.

Information: Om du är intresserad av denna form av ursprunglig medicin och healing, ring eller skriv till SIAI, Sankt Göransgatan 62, 112 33 Stockholm. 08/54 94 80, 51 61 63.

Sökarguiden

Makrobiotiskt

i RÄMSHYTTAN den 1 - 7 augusti

- balanserad matlagning - naturlig läkekonst - traditionell matförädling - shiatsu - do in och mycket mer. Karen Acuff, Tim Öhlund, Åke Mälhammar, Thomas Hedén, Kirsten Holm och Roland Keijser m fl sköter om kurserna. Anmäl dig snarast! Ytterligare upplysningar får du genom att ringa Roland 018-25 06 41, Karen 0321-420 11 eller Lars 0530-231 32.

yoga och meditation

på kursstället "Värdshuset i Dala-Floda" den 1-6 augusti för både dig som är nybörjare och för dig som praktiserat yoga och meditation ett tag. Lärarna är Wini Hald och Tove Jörgensen. Ytterligare information om kursen får du genom att ringa: SKANDINAVISK YOGA OCH MEDITATIONSSKOLA Sveavägen 108, 113 50 Stockholm, tel 08-32 12 18.

7 day Training Program in the

HAKOMI METHOD

med Ron Kurtz och Halko Weiss 27 augusti - 3 september i Stockholm. Workshopen är begränsad till 25 deltagare. Hakomi metoden är en kroppscentrerad psykoterapimetod. Ytterligare information får du från: Lina Tegnér Narvavägen 4 115 23 Stockholm, 08-63 46 32.

VEDANTA SERVICE

Föreningen VEDANTA SERVICE har kommit ut med en liten katalog där du kan köpa rökelse och vedisk litteratur till överkomliga priser. Beställ katalogen genom att skriva till: VEDANTA SERVICE, Edesövägen 14, 130 54 Dalarö.

TJOCK

det är vår- & sommarkatalogen från EAST&WEST Bookshop med sina 90 sidor om böcker! Katalogen beställer du genom att skriva eller ringa till: Bookshop EAST & WEST, Nybrogatan 26, 114 39 Stockholm 08-63 96 69.

WÄXTHUSET

EN RÖRELSE MED LIVET OCH KÄRLEKEN

13-19 juni TRAGERKURS med Cathy Guadagno
18-19 juni TRAGER UNLIMITED
27/6-1 juli ATT LEVA KÄRLEKENS VÄG - Lena Kristina Tuulse och Eva Cipri
1-3 juli LIVSINSPIRATIONSHELG med Roger Sperrling Eva Cipri och Lena Kristina Tuulse.
4-8 juli FRIGÖRANDE ANDNING (Rebirthing) med Lena Kristina Tuulse
8-10 juli OPENING THE HEART med Linn Martin.
11-15 juli ZEN MEDITATION med Buddha Maitreya.

För ytterligare information ring eller skriv till: Wäxthuset, Pl 318 A, 760 40 Väddö. Tel 0175-314 85 helst 09.00-10.00.

GIA FU FENG

känd och omtyckt efter flera kurser i Sverige har nu förlagt sina kurser till: Norge - juni/juli, Tyskland - augusti och Italien - september/oktober. Du som inte vill missa Gia Fu Feng, skriv eller ring till: Stillpoint c/o Yürgen Oster Gut Neuhoof 14, D-6301 Leihgestern Tel (06403)-639 65. Gia Fu Feng lär ut "Taijiquan" = Tai Chi Chuan, Hsing-I och Pa-Kua i en workshop som han kallar för "Taoist Alchemy".

ROLFING

med BREN JACOBSON "mannen med de gyllene händerna" Under juni, juli och augusti kan du lära dig att rolfä. Kontakta Monica Sperens 08-68 43 30 eller Per Hellberg 08-69 68 81 för ytterligare information.

1738 - 1841 - 1910 - 1983 -

Reinkarnation

Hur påverkas vår nussituation av tidigare liv? Ja, det får du reda på den 27-28 augusti då Ethlynn Luce kommer från USA. Vad det kostar och ytterligare information får du från: Bertil Wosk, Sibeliusgängen 38, 163 24 Spånga, Tel 08-751 57 18.

GRATIS

NÄSTA FRAMTID, informationsblad för AUROVILLE. Skriv till: AUROVILLE INTERNATIONAL, Ravlunda 29, 270 57 Kivik eller ring: 0414-741 22, 711 94.

7 dagars rebirthingkurs med vandringar i vildmark 7-13 augusti. Information: Kamuli-M Thorsell, Sandelsgatan 27, 115 33 Stockholm. 08-783 08 61

NEW GAMES - Playing for the fun of it!

NYA LEKAR

i Stockholm med Dale N. Le Fevre. Dale ger ett par workshops för dig som är intresserad av att tränga djupare in i "New Games" och agera ledare själv. Du kan också passa på att köpa Dales helt nyutkomna bok "Playing for the fun of it" som finns på Vattumannen. Information om Dales "lekseminarier" får du av Pratima på Vattumannen tel. 08-10 69 15 dagtid.

ASTROLOGI

yoga och meditationskurser håller Bert Yoga Jonson under juni, juli och augusti på MASESGÅRDEN i Leksand. Slå Bert en signal på tel 08-68 84 89 så får du närmare besked om någon kurs skulle passa just dig.

SÖKARGUIDEN, Box 45505, 104 30 Stockholm.

Tre spådomar

Som bekant är inget så svårt att sia om som framtiden. Trots det vill jag göra ett försök inom detta för mig ovana gebit. Jag tror nämligen att sanna profetior är fullt möjliga. Är man tillräckligt försiktig i sina uttalanden torde acceptabla spådomar kunna göras. Jag provar tre stycken.

1. Solen kommer att gå upp även i morgon. Det finns ingen absolut garanti för detta, men sannolikheten är stor. Hot emot solen finns, ty en osäkerhet vilar i världen, men å andra sidan är det inget fel att vara optimist - så: jag djärvt förutsäga att solen lyfter sig upp över horisonten även följande dag, spridande sitt livgivande ljus över världen.

2. Nästa spådom är betydligt vanskeligare, eftersom den avser händelser som ligger avsevärt längre i framtiden, men den grundar sig på sannolikhetsbedömning utifrån vunnen erfarenhet. Jag spår att efter denna vår kommer en sommar, efter sommaren en höst och sedan återigen en vinter, en vår. Dessa siarord är klart optimistiska, men de saknar inte berättigande. Och det är skönt att kunna se med hopp mot framtiden.

3. Min sista spådom gäller vår välsignade tidskrift, Sökaren. Mitt uttalande blir att den utkommer under hela 1983 samt även under 1984. Med denna framtidssyn ger jag min in i det helt okända. Tanken svindlar, men min optimism och min framtidstro sviker mig inte. Denna läggning är en styrka, den sätter sin prägel på allt jag gör, den ligger bakom mina ständiga planer för nya och åter nya nummer

av denna tidskrift. Kära, älska mig för det!

SM

"Fåtöljskeptiker"

Parapsykologin är fortfarande inte självklart erkänd i massmedia. Därför är det glädjande att Svenska Dagbladet den 1 februari hade en understreckare, skriven av psykologen Marianne Jeffmar, där ett viktigt parapsykologiskt verk recenserades positivt. Det rör sig om boken "Övernaturligt. Om spekulationer och forskning kring paranormala mänskliga fenomen", författad av den kände psykologen H J Eysenck och parapsykologen Carl Sargent.

Marianne Jeffmar skriver bl a att bokens författare vänder sig mot en statisk vetenskapssyn. "Forskning är dynamik: nya fakta, nya idéer, nya spekulationer förändrar hela tiden vår bild av världen. Inga vetenskapliga 'lagar' har giltighet i alla tider. Vetenskapsmannen måste vara flexibel: tänka om, när hans teorier konfronteras med oväntade upptäckter."

Vetenskapsmäns skepsis till parapsykologin beror mycket på okunnighet, skriver Marianne Jeffmar och återger då Eysencks och Sargents uppfattning. "Vetenskapsmän läser inte gärna tidskrifter i andra ämnen än sitt eget, och de är inte nyfikna: de går inte ut och tittar efter. De är 'fåtöljskeptiker'."

De verkliga skeptikerna är parapsykologerna, ty "de vägrar acceptera de så kallade naturlagarna och auktoritära uttalanden om vadsom är möjligt och omöjligt" (citrat från boken).

Fønix Musik

Musik for den nye tidsalder.

Vi kan tilbyde dig musik du kan bruge i dit spirituelle arbejde - healing, meditation, afslapning, massage, bevægelse, fantasirejser o.m.a.

Prøvebånd I og II med hver ca. 25 titler:
D.kr. 50,- pr. stk.

Ring/skriv efter katalog/prøvebånd.

Box 324 - DK-8900 Randers

Tlf. (009 45) 6 41 57 46

(mellem 17-19)

Poeten Robert Frost bad:

"Förlåt, oh Gud, mina små skämt med Dig, så förlåter jag Ditt stora skämt med mig!"

*

Prästen sade till de församlade begravningsgästerna:

- Innan vi sänder denne mans själ till himmelens vila, får vi höra ett gott ord om honom?

Alla förblev tysta.

Han upprepade sin begäran.

Fortfarande inget svar.

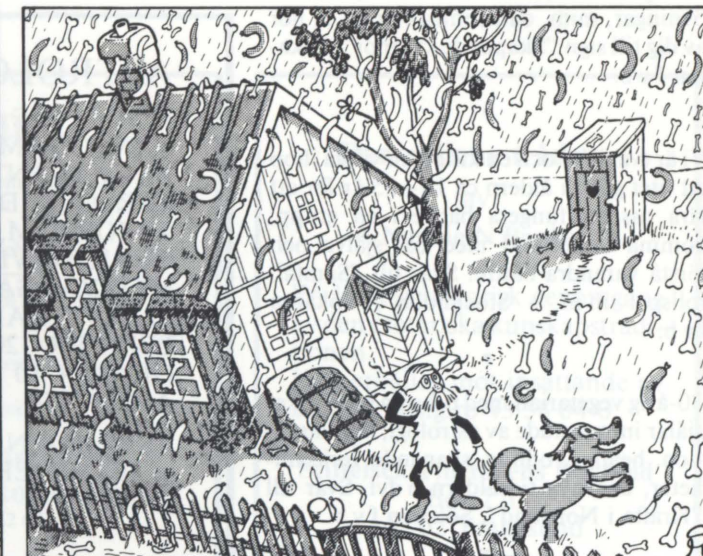
Ännu en gång vädjade han, och nu reste sig en man upp och sade:

- Bror hans var värre!

Av Sven Rosén

PROFETEN

RADIOANDAKT:

Kontakt

Cykelsemester – nästan Ta'i Chi. Vem följer med till England? Skriv svar till "58-årig kvinna", Sökaren f v b.

*

Jag är en 26-årig Uppsala-kille, som skulle vilja söka Gud tillsammans med en rar flicka, som inte är bunden till någon religion, mästare eller sekt (åtminstone inte fanatiskt). Vi måste kunna tolerera våra olikheter vad det gäller trosinriktning och se densamme kärlekens Gud i båda våra åskådningar. Gud kommer att leda rätt. Svar till "Gemensam strävan", Sökaren f v b.

*

ALLROUND NATURE MAN! Sw vegan female author at 40, flexible ALIVE 170/55, many-sided/WHOLE in country-life. Progress fi through biol gardening motion meditation yoga music song- & dance-improvisation FOR ORIGIN BEAUTY – in context of Balance/Integration/Continuity/Care – TO ACTIVATE JOY & COMPASSION. Call for unattached monogam vegan man (non-smoker/drinker) of any race or land – musical wholehearted sensitive/sensual AWARE positive. Pray for unity in brave communication – concentrated in the most concrete intimate to just ONE in same direction. Why? Write with photo "Paths between", Sökaren f v b.

*

32-årig mjuk, rökfri kille från Stockholm, intresserad av samhälls- och livsfrågor, kultur, resor, eget skapande, alternativt boende, friluftsliv m m, vill ha en fri, obunden relation med kvinna som också längtar efter mer ömhet, närhet och värme. Ålder och utseende är ej avgörande; det viktiga är hur du är som människa. Svar till "En varm, fri relation", Sökaren f v b.

*

Är du tjej och har en del kunskap som du vill föra vidare eller är du intresserad av att lära dig något om foto/film, video, ljud- och ljus teknik, manusskrivande, drama-övningar, mim, dans, musik m m, så hör av dig till sign "Skapande kvinnor", Sökaren f v b.

*

Vi är två tjejer och en kille som vill få ihop ett litet gäng i åldern ca 18–35 år för att lära oss att fungera bättre i en grupp, komma underfund med oss själva och förstå varandra bättre. Svar till "Samtal, rollspel m m – Stockholm", Sökaren f v b.

*

30-årig vegetarian med två små barn söker själar intresserade av astrologi, reinkarnation, healing, odling, skapande verksamheter, den nya tidsåldern o dyl. Svar till "Kräfte i Norrland", Sökaren f v b.

*

Borderline

»Stencilerat brev« om UFO, SF, »svart« och »vit« magi och annat underligt. Adress: c/o Schalén, Runslingan 16 A, 223 77 Lund. Prov mot porto.

Kurser

LEVA I NUETS GEMENSKAP 17–22/7
Grupptrygghet – Kommunikation – Upplevelse – Pers utv 280:– exkl mat.
Självhushåll. ÄTLIGA VILDA VÄXTER I–6/8 300:–.
Prospekt, anmäl
G Wilson Pl 43170, 705 90 Örebro
019-28 02 92

YOGA TRÄNINGSLÄGER

i Danmark i sommar under ledning av Swami Narayananda. Meditation, sinneskontroll, hathayoga, filosofi och psykologi. Swami Narayanandas lära börjar där den västerländska psykologin slutar.

Vidare genom N.U. Yoga Ashrama, Vekalund, 310 81 Långaryd.
0371/450 85

Offentligt föredrag

den 8 september i Stockholm, Etnografiska muséet, kl. 19⁰⁰

Veckoslutskurs

10-12 september på Vaddö

MEDITATION OCH UNDERVISNING OM SINNETS NATUR OCH MÄNSKLIGA ATTITYDER

Lama Thubten Yeshe besöker Sverige för första gången och är välkänd världen över för sin unika förmåga att förmedla de buddhistiska källornas visdom med praktiska, psykologiska metoder.

FÖR MER INFORMATION OCH FÖRHANDSANMÄLAN KONTAKTA MAHAYANA BUDDHISTISKA SAMFUNDET TEL: 018/12 32 58 ELLER 08/42 32 80. (Begränsat platsantal.)

ASTROLOGISKA DATAPROGRAM

FOR APPLE II PLUS 48K RAM, TRS 80 (RADIO SHACK) 48K RAM, COMMODORE PET 16K RAM. 1) KARAKTÄR, 2) DASA-BHUKTI-ANTRA, 3) PERSONLIG KALENDER MED ASPEKTER OCH DATUM (TROPISK ELLER SIDERISK ZODIAK), 4) BIORYTM, 5) PROGRESSIONER, SOLAR & LUNAR RETURNS, 6) VEDIC MASTER SYSTEM: TRYCKER CA 50 SIDOR MED VARGAS "HARMONICS", FÖDELSEHOROSKOP – KOMPLETT, TRANSITER, KONVERSIONER, DASA (729 TIDSCYKLER FÖR 120 ÅR), ASHTAKAVARGA. 7) KARAKTÄRSPROGRAM – 10 SIDOR TEXT PLUS FÖDELSEHOROSKOP OCH ASPEKTER.

ASTRODYNASTY, ANDERS B. JOHANSSON 270 N CANON DR
103 BEVERLY HILLS CA 90210 USA (213) 271-7447 OR 271-2650

Recensioner

In i det okända

Bokförlagen förefaller numera tävla om att producera stora bilderböcker i alla handa ämnen, med flott layout och många färgbilder. De är ofta lexikonliknande, med korta artiklar i alfabetisk ordning. En sådan bok har i år Det Bästas förlag översatt från engelskan. Den är på 352 sidor i stort format och heter *In i det okända*. Boken handlar om allehanda gåtfulla företeelser. Ett litet axplock ur innehållet kan ta upp Atlantis, alkemi, demoner, ESP, hypnos, häxor, magi, monster, parapsykologi, spådom, spöken, UFO, varsel, varulvar, voodoo – och mycket mera som är lockande, mystiskt eller skrämmande.

Det finns ett tjugotal huvudartiklar på 15–20 sidor och många kortare artiklar och noter. Bildmaterialet är mycket rikligt, delvis ganska unikt. Artiklarna är genomgående väl skrivna och sansade, helt utan de sensationella överdrifter som man kan befara när man först ser boken. Litteraturförteckning finns för den som vill läsa vidare. Den är dock inte fullständig: Min egen bok "Liv efter döden?" citeras glädjande nog i texten, men saknas i litteraturlistan. Jag misstänker att andra bra böcker kan ha delat samma öde.

Jag tycker om den här sortens böcker. De är roliga att bläddra i och stimulerande, fantasieggande att läsa i ett stycke här och där. Jag lockas lätt att läsa vidare en hel huvudartikel, exempelvis om forntida gåtor, förhistoriska monument och mystiska odjur till havs och på land. Kapitlet om UFO är också spännande, med märkliga fotografier som sägs vara äkta. På frågan om allt det här verkligen finns svarar jag gärna med Charles Fort, han som ägnade sitt liv åt att dokumentera otroliga händelser: *Varför inte?*

Nils-Olof Jacobson

Frälsningsarmén

Frälsningsarmén är väl en inte alltför vanlig miljö i litterära skildringar. Men 1944 utkom före detta frälsningssoldaten Gösta Höglund med romanen "Blod och eld", som också filmades. Vad som därutöver skrivits om armén i skönlitterär form vet jag inte, men nu har kyrkliga reportern på Svenska Dagbladet Curt Jonasson gett ut en roman på Harriers förlag, *Träänglar*, där handlingen utspelas inom det uniformerade samfundet. Genom den bakgrund som Jonasson har inom armén, där han varit officer och kårchef, och som yrkesskribent, kunde man ha vissa förväntningar på boken. Men det rör sig om en enkel litterär produkt, skriven med flyt visserligen men med en ytlig miljö- och personteckning.

Någon uppgörelse med Frälsningsarmén är inte detta. Men det är frälsningssoldater så att säga bakom fasaden, som det handlar om. De är inga änglar och delvis inga föredömen, utan människor med fel och brister.

SM

BOKREVVY

Bokrecensioner återgivna med tillåtelse av tidskriften Bokrevy, Bibliotekstjänst, Box 1706, 221 01 Lund.

Ur Bokrevy nr 1, 1983

ALLMÄNT OCH BLANDAT

DÄNIKEN, ERICH VON. Resa till Kiribati. Äventyr mellan himmel och jord. Bergh. Övers fr ty av Roland Adlerberth. Orig:s titel: Reise nach Kiribati. 370 s Ill. litt.

Bb BN 0682319-67

von Däniken har en tes som han driver i alla sina böcker: mänskligt liv har inte uppstått på jorden utan har förts hit utifrån genom astronauter/gudar. Denna tes behöver bevis och jakten på bevis tvingar förf till jordens säregna trakter och till granskning av en del utomjordiska fenomen. I denna bok, som är illustrerad med ett 80-tal svart-vita foton och ett 30-tal färgfoton, skriver förf bl a om Stonehenge, inkafolkens byggnadsverk, svarta hål, en havererad främmande satel-

Gåvor

A-C Pettersson, Johanneshov, 98:–, Yvonne Persson, Saltsjö-Boo, 23:–, Gunnar Fredelius, Stockholm, 6:–, Sigvard Strandberg, Västerås, 8:–, Åke Norrgård, Enskede, 8:–, E Inkinen, Järfälla, 6:–, David Jönsson, Kungsbacka, 50:–, Dan Waern, Bollebygd, 8:–, Kåre Larsson, Arjeplog, 13:–, Rune L Svensson, Visby, 8:–, Rune Sundblad, Oxelösund, 8:–, Roland Bergman, Gävle, 8:–. (Forts.)

Summa kronor 244:–
Hjärtligt tack! Red

Söker Du...

- Vidare kunskap om Dig själv.
- Perspektiv på egen växt och utveckling.
- Personligt syfte och djupare livsmedning.
- Utbildad psykolog som partner för samtal.
- Djupare förståelse för och hjälp till bearbetning av personlig kris.

Kontakta

Jan Romander för
astrologisk konsultation
Tel: 08-42 61 39

lit samt om israelernas vandring genom Kashmir. Förf:s skildringar i ord och bild är fantasieggande, kanske inte alltid så väldokumenterade, men vad har man skräck till om de inte skall berättas?

Nils Erik Rundgren

BANKS, NATALIE N. Den gyllene tråden. Den esoteriska kunskapstraditionens kontinuitet. Stiftelsen Tibetanens Bokfond. 64 s.

Cn BN 0684086-15

En för dessa sammanhang ovanlig klarhet präglar denna översikt av den esoteriska kunskapstraditionen. En kort men fördömlig historisk genomgång av esoteriken sträcker sig från Atlantis dagar till det gamla Egypten och vidare fram till vår tid. Förf lyckas klargöra syftet med invigningar, lärjungaskap och mysterier. Hon uppehåller sig vid helhetssyn och energigrepp som här förklaras i en ockult mening. Såväl teosofi och frimureri som rosenkreutziska grundsatser behandlas kunnigt och initierat, men tyngdpunkten i framställningen ligger vid den undervisning förf anser vara ämnad för den nya tidsåldern, nämligen Alice A Baileys skrifter. Förf visar en balans och saklighet som ofta saknas i den sensationsomsusade litteraturen om meditation, mystik och ockultism. Här poängteras kärlek-visdom som den grundläggande kvaliteten i vår tillvaro. Översättningen är välgjord.

Carin G Hansson

RELIGION

MCMANUS, UNA. Offer för "Children of God". Befriad. Av Una McManus och John Charles Cooper. Den kristna bokringen. Övers fr eng av L Christina Sjöstedt. Orig:s titel: Not for a million dollars. 172 s.

Ck BN 0683608-D1
Den som inte tidigare träffat på Children of God har antagligen svårt att tro på en hel del av vad Una McManus har att berätta; enbart hennes insideskildring gör

Den gyllene tråden

av
Natalie N Banks

En lättläst historisk genomgång av den esoteriska kunskapstraditionen. Kan erhållas mot insättande av 25:– på postgiro 43 58 04-0.

Stiftelsen Tibetanens Bokfond
Box 220
142 02 Trångsund

därför boken värd att läsa. Hon har tidigare hört till denna extrema lilla sektion och beskriver både sitt medlemskap och sin brytning med rörelsen. Hon gör detta på ett psykologiskt trovärdigt sätt och framhåller bl a hur omöjlig situationen är för den som inser att allt inte står rätt till med en grupp som denna men som tvekar att bryta med de människor som under lång tid utgjort de i stort sett enda sociala kontakterna. Boken har något att säga i en tid då rörelser som Children of God inte är rena undantagsföreteelser. Den är i stort sett fri från beskäftiga pekpinor om att allt blir gott och väl bara man återvänder till någon "den rätta läran".

Göran Gustafsson

MARTINUS, (pseud). Kulturens skapelse. Hälans förl 90 s.

BN 0683459-1E

I Martinus kosmologi, framlagd i ett trettiotal böcker, är reinkarnation och karma grundläggande begrepp. Människorna lever många gånger på jorden och för med sig erfarenheter från liv till liv. Detta medför att människosläktets utveckling som helhet speglar den enskilda människans. Utifrån dessa förutsättningar beskrivs här mänsklighetens kulturella utveckling, från dess nuvarande av intellektuellt och fysiskt våld präglade stadium fram till det kommande "riktiga människoriket". Språket är enklare än i många andra av Martinus böcker, men boken torde vara ganska svårtillgänglig om läsaren inte alls har någon kunskap om Martinus kosmologi.

Nils-Olof Jacobson

FILOSOFI OCH PSYKOLOGI

DÜRCKHEIM, KARLFRIED. Meditera – en väg till förvandling. 2. Proprius. Övers fr ty av Anna-Britta Blau och Björn Sahlin. Orig:s titel: Meditieren – wozu und wie 145 s litt. Denna del – BN 0683318-8C.

BN 0678914-C0

Del I utkom 1981. Detta är andra och mera praxisinriktade delen av prof Dürckheims bok om hur vi skall frigöra det gudomliga i oss – den "immanenta transcendensen", vilken utgör vårt sanna väsen och är kärnan i all religiositet. Detta frigörande leder till "initiatiskt liv" vari våra sanna möjligheter kan förverkligas. Vägen till detta frigörande förvandlande är Dürckheims "initiatiska terapi", vilken förenar tankegångar från djuppsykologi, existentiell filosofi, kristen och österländsk (framförallt zen-buddhistisk) filosofi och mystik. Den praktiska metoden, meditationens hur, domineras nästan helt av zen och boken kan t o m ses som en ganska bra beskrivning av viss typ av zen-meditation. Denna andra del är lättillgängligare både vad gäller teoretiskt innehåll som språk och terminologi än den första om meditationens varför, och översättarna har gjort ett gott arbete. Att i bokform predika något så praxisinriktat som meditation

framstår här – som i de flesta böcker i meditation – som lite paradoxalt. Boken avslutas med en kort ordförklaring.

Ake Sander

HEDENIUS, INGEMAR. Om människo-värde. Essayer. AB 296 s.

Dg BN 0683018-49

En synnerligen lödig och innehållsrik essaysamling av den nyligen bortgångne Ingemar Hedenius. Med ett undantag har ingen av dessa essayer tidigare publicerats. Här finns som vanligt den stimulerande kombinationen av penetrerande filosofiska analyser och skarpa polemiska inlägg i aktuell debatt. Tyngdpunkten i denna bok ligger dock i de filosofiska studierna. Ett flertal av dessa behandlar problemen i värdeteorien, t ex de moraliska och rättsliga normernas karaktär. Några är filosofihistoriska. Bl a ingår en lång studie om Sokrates och Jesus, där deras personligheter och läror jämförs. Också debattartiklarna har en rätts- och moralfilosofisk anknytning. Bland dessa finns en lång och inträngande recension av utbildningsdepartementets 1980 utgivna normmanifest, boken Normer och normlöshet.

Lennart Nordenfält

HUBBARD, L RON. Vägen till lycka. Stiftelsen bättre moral. Övers fr eng Orig:s titel: The way to happiness. 48 s.

Dg BN 0682602-97

Förf är grundare och ledare av Scientology-kyrkan. I denna bok framförs dock inte något religiöst budskap utan "en samling icke religiösa moralregler som helt och hållet baserar sig på sunt förnuft". Stor vikt fästs vid att rätt förstå ords innebörd. Bland den mängd definitioner som ges kan nämnas "Lyckas: att nå ekonomisk framgång; att ha framgång med det man gör". Moralens grund är alltså känd – och ökad – amerikansk framgångsfilosofi. Alla problem skall lösas genom studier, övning, vänlighet. För människors olikheter i läggning, miljöbetingelser etc finns föga utrymme. "Mekanism" och "materialism" avvisas men annars skall alla livsåskådningar accepteras.

Sten Rodhe

SAMHÄLLS- OCH RÄTTSVETENSKAP

HÖÖK, KATARINA. Nyby år 2000. En annorlunda svensk kommun. Av Katarina Höök, Ingvar Nilsson och Anders Wade-skog. Jordens Vänner (Jord-eco). 47 s III litt.

Op BN 0682571-11

I nr 6 av den ambitiösa småskriftsserien Jord-eco har tre ekonomer från Stockholm skisserat ett framtida lokalsamhälle med 3000 invånare. Nyby präglas av hög självförsörjningsgrad när det gäller livsmedel och kläder. Teknik, arbete, boende, barnomsorg, sjuk- och friskvård är exempel på områden som behandlas. Författarna har bemödat sig om att beskriva ett

samhälle där inte alla problem och mötsättningar är lösta. Det är i motsats till i de flesta liknande böcker ingen färdig utopi som serveras. Boken är en sammanfattning av rapporten Omsorg om framtiden, utgiven av Statens Ungdomsråd och Kooperativa Institutet. Den kräver inga förkunskaper men är språkligt inte helt lättläst. De ca 15 svart-vita teckningarna av Ebba Strid är tagna ur den ursprungliga rapporten. En kort lista över närbesläktad litteratur avslutar boken.

Birgitta Forsman

EKONOMI OCH NÄRINGSVÄSEN

MONÖ, RALPH. Vi har ett alternativ! Idéer om ett annorlunda samhälle. Liber förlag. 128 s Litt.

Qad BN 0683090-X4

Förf, som har varit ordförande i Jordens Vänner och är starkt knuten till Miljöpartiet, är kritisk mot att materiell välfärd och tillväxt har blivit huvudmål i samhället. Han förespråkar ett samhälle som tar hänsyn till naturen och ickemateriella värden. Ganska mycket utrymme ägnas åt familjepolitiken, och förf menar att föräldrarna måste ge sina barn mer tid i stället för att placera dem på daghem. F ö behandlas arbete, teknologi och förhållandet i-länder – u-länder. Boken, som är lättläst men hade vunnit på en ytterligare språklig bearbetning, ger en bra inblick i vad stora delar av den sk alternativrörelsen står för. Ett stort antal diskussionsfrågor samt förteckningar över alternativorganisationer och litteratur avslutar boken.

Birgitta Forsman

RIFKIN, JEREMY. Entropi. En ny världsbild. Av Jeremy Rifkin i samarbete med Ted Howard. W & W. Övers fr eng av Gunilla Lundborg. Orig:s titel: Entropy. A new world view. 280 s Litt reg.

Qad BN 0683423-DC

Författarna försöker skapa en ny universell ideologi med utgångspunkt i termodynamikens två första lagar, särskilt dess andra lag, entropilagen. På ett suggestivt och självsäkert sätt frammanar de det nutida industrisamhällets snara undergång. Ur detta sammanbrott uppstår med nödvändighet ett småskaligt, decentraliserat samhälle som grundas på entropilagen. Författarna dömer ut det mesta av vår tids filosofi, natur- och samhällsvetenskap. Under entropibegreppet sammanfattas det väsentliga i de senaste tjugo årens ekologiska kritik och man argumenterar övertygande för "den nya världsbildens" riktighet. Boken förutsätter grundläggande filosofiska och vetenskapshistoriska kunskaper samt vana vid ekologiskt tänkande. En omfattande litteraturlista kompletterar sammanfattningen. Den viktigaste arbetena inom New Age- och ekologiskt tänkande. Översättningen är utmärkt. Boken har rönt stor uppmärksamhet i USA och är försedd med svenskt förord av Gunnar

Adler-Karlsson samt ett efterord av "entropiekonomen" Nicholas Georgescu-Roegen.

Kent Lindkvist

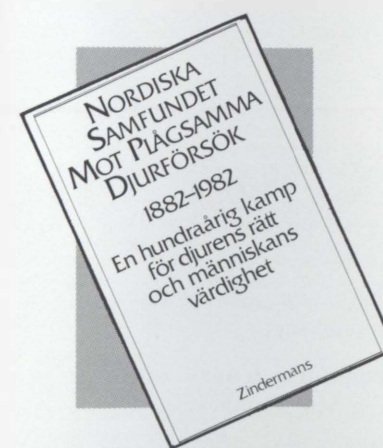
NATURVETENSKAP

CHAISSON, ERIC. Kosmisk gryning. Materiens och livets uppkomst. Illustrationer av Lola Judith Chaisson. Bromberg. Övers fr eng av Olof Hoffstén. Orig:s titel: Cosmic dawn. 320 s.

Ua BN 0683993-25

Chaissons bok beskrivs bäst med förf:s egna ord: "Vi sammanfattar var vetenskapen står idag, och svarar på frågorna: Vilka är vi? Varifrån kommer vi? I vilken relation står vi till resten av universum?" I boken skildras hur gradvisa förändringar i materiens sammansättning och uppbyggnad har givit upphov till galaxer, stjärnor, planeter och liv. Boken är mycket lättillgängligt skriven på ett vackert, lättflytande språk. Den är dessutom väl översatt. Tecknade figurer och diagram underlättar förståelsen. Framställningen är helt icke-teknisk, och förf, som är vetenskapsman vid Harvard inom astrofysikens område, skriver "för vidsynta individer med intresse för naturen." Vissa grundkunskaper i astronomi räcker för förståelsen, men för astronomi- och fysikstudenter bör boken vara av särskilt intresse.

Nils Hansson

NORDISKA Samfundet Mot Plågsamma Djurförsök 1882 – 1982. En hundraårig kamp för djurens rätt och människans värdighet. Sammanställd av Johan Börtz och Ellen Börtz. Zind. 206 s III.

Uh BN 0684014-50

I denna blandning av krönika och agitationsskrift presenterar organisationens fd ordförande, Johan Börtz, såväl samfundets som den egna verksamheten. Den entusiastiska texten har karaktär av collage där historiska uppgifter blandas med notiser och utdrag ur artiklar från samfundets tidskrift Djurens rätt. Framställningen är ibland rörig men ger en livlig bild av debatten om djurförsökens berättigande och samfundets verksamhet under de år som gått sedan dess bildande 1882.

Jon Loman

Se, denna dag gör jag allting nytt!
Lämna gårdagen bakom er
ta snabbt steget till denna underbara nya dag,
och vet att den bär inom sig
endast det allra bästa för var och en av er,
och vänta er endast det allra bästa av den.

Se hur Mina underbara löften uppfylls ett efter ett;
se Min hand i allt som sker;
se hur en ny himmel och en ny jord föds!
Dansa och sjung av glädje och tacka oupphörligt
medan du betraktar det som uppstår,
får substans, tar form,
växer och utvecklas.

Det som en gång har blivit fött
kan inte återgå till sitt ofödda tillstånd
utan kommer att utveckla sig i sann fulländning.
Ni har alla del i den nya himlen och den nya jorden,
så varför inte ta emot ert rättmätiga arv nu
och vara tacksamma att fjällen fallit från era ögon
så att ni kan skåda hela detta under.
"Frukta icke, du lilla hjord,
ty det har behagat eder Fader att giva eder riket",
inte i morgon
eller någon annan gång
utan idag.

Kan du acceptera tanken att vad som helst kan hända idag,
kan du vara på språng, ständigt beredd?
Är du beredd på att låta de mest underbara ting ske?
Är du optimist?
Är du överflödande positiv?

Allt detta bidrar till att påskynda händelseutvecklingen,
och låter dig se att varje situation enbart leder till
det allra bästa.
Genom att du inriktar dig på det allra bästa
bidrar du till att det kommer till stånd.
Du vet att allting är möjligt
och du godtar helt enkelt inte ett "nej".
Genom att vara så genomgående positiv
skapar du de rätta förhållandena, den rätta miljön
för att det nya ska kunna växa fram.
Du blir som barnmorskan, redo att hjälpa på alla sätt
för att det ska födas fram.
Det kan inte pressas fram,
det måste få utvecklas steg för steg.
Vad innebär nu allt detta? Ingen människa vet.
Det är därför jag ständigt upprepar för dig
att du måste vara beredd på vad som helst:
nya sätt, nya ideer –
ett nytt liv.

Ur "Footprints on the Path" av Eileen Caddy
Övers. Maria Adkinson. Ill. Charles Adkinson
Reprinted by permission of the Findhorn Foundation

Vad är en profet?

En profet är en troende med särskild känslighet, med en allvarligare religiös uppfattning, ett uppriktigare hjärta. Hans sinne är inte så fördunklat av självskhet eller så nedsmutsat av tanklöshet. Han har klarare ögon och renare själ. Därför ser han vad Gud verkligen vill, och därför blir han profet. Han blir Guds språkrör. På grund av sin äkthet, sin intensiva tro, sitt mod och sin begåvning blir han en himmelsk budbärare.

Kanske är han "galen av Gud". Kanske har han tappat fästet i verkligheten, ett original, en förvirrad. Kanske blir han fängslad, eller dödad, kanske omhändertagen som sjuk. Kanske grundar han en ny religion.

Det har funnits många profeter, "sanna" och "falska". Jesus var en av dem, Muhammed en annan.

Jesus fick den största upphöjelse som kan ges åt en människa. Han blev Gud efter sin död.

Vår tid saknar gudsprofeter. Den har präster, evangelister, guruer, terapeuter, men inga profeter. Vår tid är inte gynnsam för uppträdandet av profeter. Kanske är den alltför upplöst.

Vår kultur ärar inte profeter. Den ärar vetenskapsmän, författare, tänkare, konstnärer, men inte profeter.

Vad skulle en riktig profet säga oss idag? Vad skulle en människa av samma anda som Johannes döparen och Jesus från Nasaret predika i vårt moderna samhälle?

Säkert skulle han ropa mot kyrka, präster och biskopar och förklara att

intet av detta är grundat på Guds ord, utan är människopåfund. Gud har aldrig sagt att det skall finnas biskopar med feta löner och praktfulla skrudar, eller att det skall finnas ståtliga, dyrbara kyrkobyggnader, eller att "gudstjänst" skall bestå av att sitta i bänkar och lyssna till en präst – han har sagt att det skall finnas kärlek, vilket är något helt annat.

Profeten skulle peka på eländet i världen och ropa: Varför använder ni inte ert överflöd för era lidande sykon? Varför låter ni dem förgås? Varför tror ni inte?

Han skulle prisa varje god gärning som en gnista av gudomlig kärlek, men han skulle sörja över kylan i människornas hjärtan, inte minst hos dem som säger sig tro. Han skulle kräva gärningar, gärningar, gärningar för deras skull som behöver de goda gärningarna.

Men tiden saknar profeter. En sådan tro som Jesus' finns ej i denna tid.

Gud är ej längre nära.

I denna kultur föds ej profeter. Det föds vetenskapsmän, folkledare, pop-idoler, idrottsmän.

Det finns guruer. Men ingen av dem är någon stor etisk gestalt, någon filantrop. De kallas "stor visman" eller "stor herre", de lär oss meditera och göra yoga, men de lär oss inte att "gå in i skiten" och städa undan världens elände. De lär oss inte att överge vårt bekväma liv för att lätta på vår nästas börda.

SM

Nr 6, 1983

Ny religion i Storkyrkan?	2
Gustaf Lundgren: Den nya religionen	3
SM: Hjalmar Söderberg en anti-Krist	6
SM: Andreas Edwien, kristendoms-kritiker	8
Andreas Edwien: Jesu uppståndelse – kyrkans livslögn	9
Åsa Freij: Att se utan ögon	12
Åsa Freij: Dialog med hjärnan	14
Livets mål och mening	20
Peter R. Meyer: Profetiska toner om lyckan	22
Peter R. Meyer: Eva Jagrell, sökarpoet	26
Peter R. Meyer: Den sjätte mannen	28
Sten Rodhe: Zen och filokalia	30
Nils-Olof Jacobson: Spiricom – hur gick det sedan?	32

SÖKAREN

Oberoende tidskrift för
livssynsfrågor.

Redaktör och ansv. utgivare:
Sven Magnusson

Adress: Östra Kanalgratan 18,
652 20 Karlstad

Telefon: 054/ 11 16 89

Prenumerationspris:
Helår (10 nr) 102:-
Halvår 54:-

Postgiro: 70 60 47-8
Bankgiro: 372-8128

Annonspriser: (moms tillkommer):
Helsida 1 000:-, halvsida 600:-, små-
annonser, 20:- per spalt-cm, men
minst 60:-.

Tryck Prinkipo, Stockholm

ISSN 0038-0504